

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas II

Balandžio-April 15 d., 1920 m.

No. 7 (80)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)

Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly	\$2.50
6 Months	1.25
In Foreign Countries Yearly	3.00

Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis

Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams	\$2.50
Pusmečiui	1.25
Pavienis Numeris	15
į Užrubeį Metams	3.00

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Balandžio 24-ta.

BALANDŽIO 24-tą dieną Vyčiai nusiskyrė savo organizacijos dieną. Šią dieną pradėjome minėti-apvaikščioti nuo 6-tojo organizacijos Seimo. Šioje dienoje Vyčiai rengia vakarus, paskaitas aiškinti mokslo, apšvietos svarbą; skleisti savo obalsį: Dievas ir Tėvynė!

Kiekvienas Vytis-Vytė turėtų atminti ir džiaugsmu sutikti balandžio 24-tą dieną, nes tai diena, kurios mūsų tauta keturias dešimtis metų laukė. Nuo šios dienos lietuvių tauta, it nuvytusi gėlė gavus gaivinančios rasos pradėjo bujoti, leisti žiedus. Pavergta tauta, neturėdama laisvės ir spėkų, it ligonis, parblokštas negalėjo atsikelti, išvysti šviesos spindulių... Ji gyvendama tarpe Europos civilizuotų tautų, matė, kaip jų kultūra kilo. Ji būtų neatsilikusi, jeigu nebūtų surakintos rankos, užčiauptos lūpos!... Jos dailė, kultūra vien tik galėjo laisvai blestėti giliai jautriose širdyse, kur jokia galybė negalėjo pasiekti, išnaikinti...

Ant tos gražia gamta apdovanotos šalies, kuri pavadinta dainininkų šalis, vis slinko juodi tamsūs debesiai ir galų-gale užgulė visiškai. Jau karstas buvo padirbtas, duobė iškasta ir nuspręsta gyvą tautą amžinai palaidoti... Palaidoti su jos visa kultūra.

Tas žiauriausias nuotikis įvyko 1864 metais. "Darėsi tai ne kur Afrikoje arba Rusijos rytų tyrlaukiuose su kokia nors necivilizuota tauta, bet darėsi čionai jau po akimis apšviestos Europos su ištikimiausiąja lietuvių tauta turinčia savo svarbę praeitį, istoriją ir literatūrą 1)...

Del ko taip elgėsi rusų valdžia ir ant ko ji rėmėsi uždrausdama spaudą? Gi kuomet 1863 metais lenkai sukilo, prie sukilimo prisidėjo ir Lietuvos sulenkėjusi bajorija. Vilniaus general-gubernatorius grafas Muraviovas minė, kad lenkai darė didelę įtakmę į lietuvius, tai norėdamas atskirti lietuvius nuo lenkų ir priskirti prie rusų, arba, teisingiau sakant, surusinti, padidinti rusų tautą, tad jis pagal profesoriaus Mikucki'o, sulenkėjusio lietuvių, patarimo, ir caro pasirašymo 1864 metais uždraudė lietuviams spausdinti raštus lietuviškai-lotyniškais raidėmis.

Rusų valdžia manė, kad lietuviai spausdindami knygas rusų raidėmis — išmoks rusų kalbos, ištautės, sutirps jų bangose. Bet viskas išėjo priešingai. Spaudos uždraudimas lietuvius tik pažadino prie tautinio susipratimo. Ir štai, išskyla tėvynės mylėtojai, jos darbuotojai.

Rusų abėcėlė (kirillica), sulyg jos fonetikos, negalima tinkamai reikšti mintis lietuvių kalboje. Tokiu būdu ir kirillica negalėjo prigyti. Lietuviai jau nuo 16-to amžiaus turėjo lietuviškas-lotyniškas raides, kurias įvedė kun. Mikalojus Daukša. Taipgi jau buvo išstobulinta gramatika Vienos profesoriaus Aug. Schleicher'io ir lietuvių kalbininkų Rehso's, Kuršaičio, Jaunio ir kitų. Tad gi kirillica spausdinta "literatūra" buvo siunčiama į šašlavyną. Išties, su ja lietuviai kitaip ir neapsiėjo. Tokiems raštams vietos nebūdavo. Net ir maldakny-

gėms, kirillica spausdintoms, nebuvo vietos. Štai prisimena atsitikimai, kurių šimtais įvykdavo tuomet Lietuvoje. Šeimyninkė, pamąčiusi knygą, kad ir maldaknygę, sušukdavo: "Prakeikta! iš jos melstis neverta!" ir siūsdavo pečiun arba šašlavynan.

Užgynus spaudą Lietuvoje, ji rado vietą užrubežyje. Be paliovos imta spausdinti užrubežyje knygos ir kontrabandos keliais nešti į Lietuvą. Dar gi gudrūs lietuviai apgaudinėdavo rusų žandarus. Ant knygų pažymėdavo Zavaackio spaustuvę Vilniuje su data 1863 metai. Tai, mat, reiškė, kad knygos spausdintos dar prieš užgynimą spaudos ir tokios knygos buvo galima vartoti.

Už knygas rusų valdžia žiauriai persekiojo. Už jų gabenimą ir platinimą prisiplūdė Rusijos kalėjimai. Bet tie sunkūs persekiojimai neatpratino lietuvių nuo skaitymo knygų. Ko labiau persekiavo, to labiau knygos platinosi po Lietuvą. Lietuviai mokėdavo paslėpti knygas ir žandarai darydami kratas ne visuomet rasdavo. Valdžia tada sumanė krėsti žmones išeinant iš bažnyčios. Mat, bažnyčion nešėsi maldaknyges ir išeidami nesusėdavo paslėpti...

Lietuviai už nekultūringus žygius rusų valdžios žmones šiaip įsivaizduodavo: Nutapydavo paveiksle velnią apvilktą žandaro rūbais, rodantį į išeinančius iš bažnyčios su lietuvių maldaknygėmis žmones. Del tokių pasielgimų lietuviai negalėjo kitaip vaizduotis savo persekiotojų.

Kaip stengtasi naikinti lietuvių kultūrą, liudija ir toks atsitikimas: mirus a. a. Vincui Kudirkai, pastatyta paminklas, ant kurio paauskuotomis raidėmis padėta pora jo paties sudėtų eilučių: "Lietuva, tėvynė mūsų, tu didvyrių žemė"... Tai ir tuos žodžius nuo paminklo valdžia išnaikino!.. Bet galų gale pamatė, jog tiek pajėgų neturi užslopinti lietuvių dvasią. Kaip Nemuno nesulaikomos bangos plaukė, taip nesulaikomai plūdo ir platinosi lietuviški raštai Lietuvoje. Jų daug parubežyje suimdavo, bet kiti pasiekė lietuvių rankas platinosi Lietuvoje. Parubežyje suimtų knygų statistika rodo: "nuo 1891 ligi 1893 metų buvo suimta 37,718 egzempliorių knygų; nuo 1897 ligi 1899 metų

1) Žiūrėk knygelėje "Barbarizmas". V. R.

suinta 39,024 egzemplioriai knygų ir taip vis dauginosi. O Lietuvoje, kaip minėjau, jos platinosi milijonais.

Nuilsusi valdžia pamatė liūdnas pasekmes, kad vis daugiau ir daugiau knygų platinasi Lietuvoje ir nebegalinti sulaikyti. Patys rusai ėmė įžiūrėti padarytą klaidą. Jau 1903 m. Liet. general-gubernatorius Sviatopolk Mirski, surinkęs faktus įduoda valdžiai memorialą, kuriame pataria valdžiai gražinti lietuviams spaudą. Čia paduodame jo prirodymus, kuriais rėmėsi reikalaujamas gražinti lietuviams spaudą:

1. Rusų raidės pykina lietuvius prieš rusų vyriausybę ir per tai palengvina susibendravimą lietuvių su lenkais.

2. Delto yra svarbu rusams laikyti savo globoje lietuvių tautišką kilimą, kursai sprūste sprūsta iš vyriausybės rankų.

3. Bijotis, atgyjant lietuviams, kokio nors pavojaus rusų viešpatystės reikalams, visai nėra ko. Lietuviai neturi istoriškos praeities. (Keistai Lietuvos priešai apie mus manė ir kalbėjo. Lenkai ir dabar drįsta panašias nesąmones skelbti. *V. R.*) Tai gi ateitis šitos nedidelės tautos yra nutarta: sutirpti Rusijos gyventojų miniose.

4. Uždraudimas lotyniškai-lietuviškų raidžių ir įsigalėjimas užrubežinėse lietuvių literatūros neapsakomai užkenks viešpatystės reikalams, bet lietuviai tebėra dar visa širdimi atsidavę Rusijai.

5. Mums reikia lietuviams leisti lotyniškai-lietuviškas raides delto, jog nei kokio galybė negali suturėti vis kas metai didesnio lietuviškų knygų platinimosi.

6. Persekioji lietuvių kalbą už mokyklos sienų nėra reikalo; lietuviai virs rusais ir patys be prievartos.

Kunigaikštis Sviatopolk Mirski nebuvo mūsų prietelius. Jis siuntė tą memorialą sulyg savo gudrių politiškių apsvartymų. Ir negalima manyti, kad tas memorialas mums spaudą gražino. Valdžia daug gaudavo panašių memorialų ir nuolankiausių maldavimų, kuriuos jai siuntė lietuviai ir ne lietuviai. Negelbėjo nei priparodymai mokslo vyrų, kad kirillica netinkama lietuvių literatūrai.

Lietuviams spauda sugražinta po rusų-japonų karo. Tas karas supurtė autokratiškos pamatus. Pabūgo ji susilaukti nemalonumų ir iš lietuvių pusės, tai galų-gale, balandžio 24-tą dieną 1904 metais, gražino lietuviams spaudą.

Atgautą spaudą lietuviai priėmė didžiausiu džiaugsmu. Kaimynas bėgo pas kaimyną, pranešdamas linksmą naujieną, jog galėsia drąsiai skaityti lietuviškas knygas. Nebus siunčiami į tolimo Sibiro kraštus. Galėsia mokintis, šviestis ir mokinti savo vaikus motinos kalboje.

Beje, laike užgynimo spaudos, kun. Antanas Juškevičius gavo leidimą "Lietuviškas Dainas" spausdinti lotyniškai-lietuviškomis raidėmis. Buvo padėta daug triūso, priparodant, kad rusų raidėmis negalima spausdinti tokių veikalų. Taipgi buvo leista inžinieriui Vileišiui išspausdinti keletą naudingų liaudies knygelių Petrapilyje, bet tuoj vėl valdžia jas uždraudė platinti.

Tuos sunkius lietuvių tautos laikus apdainuoja mūsų poetai. Tos tėvynainių dainos, jų lyriniai išsireiškimai, išsiveržę gilumos širdies, apskatinės būsiančioms kartoms tautos skriaudas! Poetas Margalis apie tai dainuoja:

Nors kaimynas
Mus kankina
Ir į Slavus versti nori —
Nebijokim
Drąsiai stokim
Suiris plenai jų nedori!

Spaudos rašto
Mūsų kraštui
Nors senai jau nebeduoda,
Vis Lietuva
Ligšiol buvo
Ne taip, kaip Gudija juoda...

Toliaus poetas Margelis rodo lietuvių tvirtą pasiryžimą:

Ir kankinąs
Mus kaimynas
Mums tvirtybę tik auklena;

Ir kovosim
Neperstosim,
Nes lietuviai mes nuo seno.

Mesti savo —
Imt' nuo slavo
Ir tikybą ir liežuvį,
Nepriversit,
Nors panersit
Ir kraujuose jų lietuvį!

Tas pats poetas, matydamas Lietuvą
varguose, rašo:

O mylima mano, suremta peiliais,
Išvilкта iš rūbų senovės,
Raudojusi amžius, žaista sopuliais
Įgytos nustojusi šlovės!

Per tavo krūtine skriaudikų piktybė
Štai dvi kalaviji pervērė;
Ir širdį marina, prigirdo kartybe,
Į ašarų jūrę panērė.

Ir stumia į grabą iš plieno nukaltą,
Be dugno tau duobę vis kasą;
Regiu bet tavyje dar kraują nešaltą,
Garbės tavo būsiančią rasą.

Nors skaudūs budeliai kasdien aplanko
Ir truškina tavo krūtine,
Bet išturi svare geležinę ranką
Tu! mylima mano tėvyne!

Maironis nujausdamas tėvynės naują
ateitį, sako:

Jei po amžių kada skaudūs pančiai
nukris,
Ir vaikams užtekės nusiblaivęs dangus,
Mūsų kovos ir kančios, be ryto naktis
Del jų nesuprantamos bus.

Paskui, ragindamas tautiečius prie su-
sipratimo, prabyla:

Į darbą, broliai! Šalį jauną
Prizadys meilės spindulys;
Galybė meilės viską griaua:
Žiemos ledus ji sutirpys....

Tas ne lietuvis, kurs jos būdo
Jos žemės, dainų nemylės;

Neverks, kad patys sūuūs žudo,
Kas verta meilės ir garbės.

Į darbą, broliai, vyr's į vyrą!
Šarvuoti mokslu įstabiū!
Paimsim arklą, knyga, lyra
Ir eisim Lietuvos keliu!

Išaušo aptemęs rytas, prasiblaivė tam-
sūs rūkai, užtekėjo saulė, šviesūs jos spin-
duliai šviečia Lietuvos padangėse. Ir štai
išsipildė poeto žodžiai:

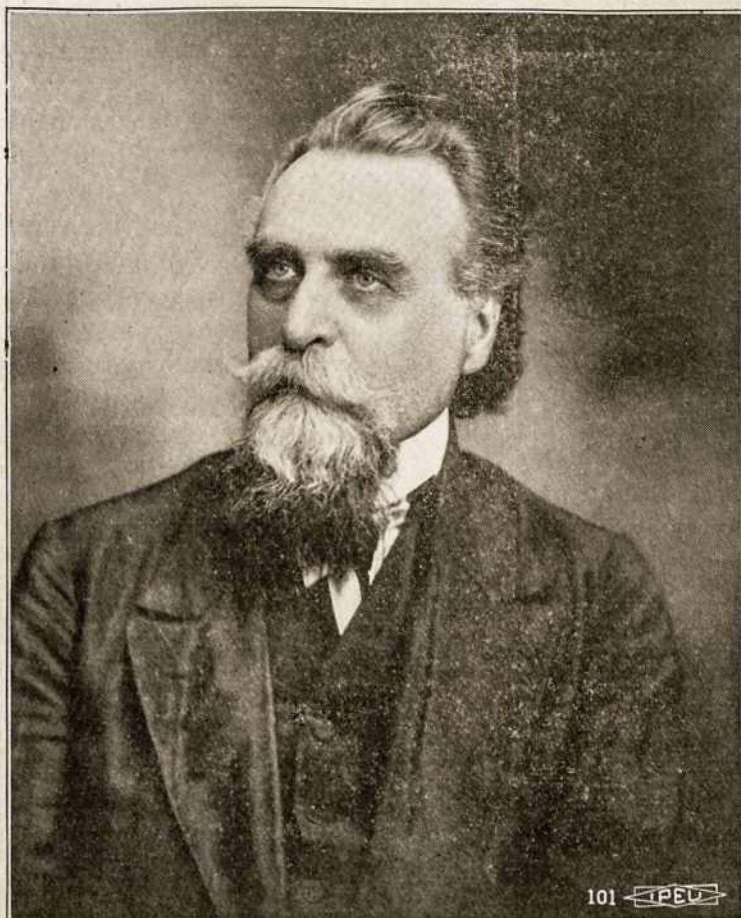
“Užgims darbai,
Prašvis laikai,
Atgims jauna tėvynė!”

Sulaukėme atgimstančią tėvynę. Ir
Lietuva nūnai jau laisva. Jaunutė tauta
reikalauja gerų apsišvietusių piliečių, tad
mūsų visų yra uždaviniu šviestis, lavintis
ir šviesti kitus tautos piliečius. Tad Vyčiai-
Vytės, apvaikščiodami šią mūsų šventę, pa-
švėskime laiką apšvietos labui.

Balandžio 24-tą dieną mūsų tėvynė at-
gavo spaudą, tai paminėdami ją ir platinki-
me spaudą. Kodaugiausiai stengkimės gau-
ti naujų “Vyčio” skaitytojų. Lig šiol mes
tuo reikalu mažai rūpinomės. Dabar turime
dirbti kiekvienas. Taip darydami, jaustumės
gerai apvaikščiojame organizacijos dieną. Iš
to būtų mums ir tėvynei nauda.

V. Rūkštalis.

DR. JONAS BASANAVIČIUS,

“Aušros” įkūrėjas, įžymiausias lietuvių gynėjas ir žadintojas rusų valdžios spaudimo metu.

Malda Prieš Kariagą.

(Už laisvę karo laukuose žuvusių amžinai atminčiai).

Prašykit ramybės....

Teesie ramybė...

Nuo pat pirmosios pasaulių kūrimosi dienos, kada ir tamsa ir šviesa persiskyrė, dangus nebuvo visai dar nugiedrėjęs niekad: drumstėsi ir drumstėsi. Bet tokių juodų debesų, kaip šie dar žemė nebuvo mačiusi.

Vienas iškilo ant Nevos šiaurėje, kitas toli rytų vandenyse, trečias,—tikri stebūklai,—už juodųjų marių, ketvirtas už Karpatų kalnų augštųjų ir ilgas debesynas ten,

kur amžiais mūsų saulė leidžias. Jo kraštas net antrojo žemės šono siekė.

Pakilę vėjai. Debesiai visi suslinko į dangaus vidurį ir vienu juodu, baidiu debesiu apklojo visą žemę.

Dangui ir žemei aptėmus, pakilo audra. Griovė griovė, žaibavo žaibavo, gaisrai dangų švietė švietė, grabų grabai žeme ėjo ėjo... Visoj Lietuvoj nebuvo taip žilo senelio, kuris savo sena galva būtų tokią žiaurią, galingą audrą atminęs.

Žmonės kentėjo ir nuvargusiomis akimis žiūrėjo vis į rytus: ar neateis iš ten ramybė kaip anuose žiluose amžiuose, kad būk atėjusi,

Rytų gorizonto debesyse patekėjo raudona žvaigždelė. Tik žiba, tik mirga, tik raudonuoja.

- Žvaigždelė mūsų,
- Šviesioji mūsų,
- Išgelbės mus... giedojo jai žmonės.

Audra aptilo. Dangus pragiedrėjo, tik žemės pažinti jau sunku: į dirvonus, senai dirbtus, plėštus, išėjo daugybė nematytų, naujų artojų. Jie aria ir sėja.

Rytų žvaigždė pavirto į kometą. Jos šluota visą rytų dangų apšvietė. Žmonės domėjosi ir sakė:

— Ne viena kometa — o daug jau matēm — dar savo uodega žemės nešlavė, bet ši, turbūt, šluos; naujos audros sulauksim...

Ir atšniokštė audra mūsų žemės naikinti: griūna miestai, kaimai dega, derlius laukuose, gyvuliai, žmonės dingsta, žūna,

— Karas, karas audrai, karas audrininkams priešams! — eina iš lūpų į lūpas, visa Lietuva kyla.

Varpai skamba, skamba, aidas jų plaukia, plaukia, jų gaudesio pilna ta visa žemė, kur nuo Prutenio gadynės lietuviai savo Dievą garbina.

Skamba varpai, smilksta laukai, dulkių debesiai dangų remia: pietuose, žiemuose, vakaruose — pilni keliai kariagos vorų. Koją į koją eina, šautuvą į šautuvą neša ir skardžiai dainą dainuoja:

- Mes Lietuvos bernužėliai
- tra-ta-ta, tra-ta-ta!
- Susirinkę kariuomenėn
- tra-ta-ta, tra-ta-ta!
- sustiprinę šiandien dvasią,
- rytoj kraują liesim drąsiai,
- priešai mūsų žus!...

Ir varpai skamba, ir dainos skamba. Varpai nutilo ir dainos nutilo. Tik vieni vargonai verkia, graudenas. O visa kariuomenė, nusigrėžusi į rytų šalį, ant kelių atsiklaupusi, meldžiasi;

— Ilgus amžius vergavusi tauta į dangų laisvei kardą kelia — palaimink tą kardą!

— Ilgus amžius kankinta, alinta tauta už laisvę į žygį pasirengė — palaimink tą žygį!

— Ilgus amžius vergijos marinta tauta už laisvę pasirengė mirti — suteik jai kovos palaimą, o žūstantiems amžiną atilsį...

Vargonų ramūs, graudūs akordai tą maldą nuliūliavo į amžiną tylą, ir maldos vietas vėl tuščios paliko.

Vėl dulka, bilda keliai, vėl pilki debesiai dangų remia: kariagos voros eina, eina.

Kovoj tauta laimėjo.

Laurynaitis Jonas.

Iš "Kariškių Kalendorius".

Grišiu Ten.

ABĖGĖS iš savo brangiosios
tėvynės,
Nuo brolių, sesučių tevelių
senų,
Dejuoju čia liūdnas ašai
nusiminęs,

Pasilgęs gimtino namelio — kraštų...

Oi verkė močiutė apleidžiant gimtinę,
Gi žilas tėvelis net barė piktai.
Jie liko del manes visi nusiminę,
Jaunoji sesutė ir tarė tiktai:

"Pabuvęs kiek laiko sugrižk-gi prie mūsų,
Nes tu daug skolingas tėvynei likai,
Mes lauksime tavęs su vilčia krūtinėj,
Tikėdami žodžiams šiems tavo šventai."

Ir aš patikėjęs jėgoms ir jaunystei,
Tariau taip: sugrišiu prie jūsų tikrai.
Bet liūdna šiandieną tiktai prisiminti,
Žadėjimai nyksta, kaip ryto rūkai.

Oi grišiu ten, grišiu vaduoti tėvelį,
Raminti močiutę, ji daugel vargų

Prietyrė, del manęs ne vieną naktelę
Praleido be miego, nemerkus akių.

Bet ką-gi sugrižęs... nerasiu tėvelio,
Senai jau jį globia pilkoji smiltis.
Iš jo jau neišgirsiu meilingo žodelio,
Tiktai atminimas... Širdis bepagis...

Oi nyksta-gi jėgos pavargo ir mintys,
Erdvėje skrajoti sparnai nesities.
Krūtinę prislėgė, kaip ažuolą pintys,
Vienok dar nelaukiu tamsiosios nakties.

3—24—20.

Žilvitis.

Laimė ir Nepasi- sekimas.

ARALIUS Adrijonas, vaikščio-
damas Tiberijaus gatvėse, pa-
tėmyjo senelį, sodinantį fygų
medelį ir, apsistodamas, į se-
nelį prašneko:

— Kam gi besodini tą me-
delį? Vis vien negalėsi sulaukti to medžio
vaisių, kad ragauti. Ir, jeigu būtum dar-
bavęsis tavo jaunystėje, tai senatvės sulau-
kus galėtum dabar atsilsėti.

Senelis gi atsiliepė:

— Mano jaunystėje sunkiai dirbau,
nūn ir-gi netinginauju. Ir, jeigu Dievas
pavelys, tai galėsiu to medžio vaisių dar ra-
gauti; esu Jo rankose.

— O kelintus metus varai? — užklausė
karalius.

— Išgyvenau jau šimtelį.

— Išgyvenęs šimtą metų ir dar tu ma-
nai ragauti to medžio vaisių?

— Jeigu Dievas pavelys, — atkartoję
senelis. — Bet, jeigu nesulauksiu tos malo-
nės, tai paliksiu savo sūnui, kaip kad man
paliko mano tėvas.

— Na-gi, gerai, — tarė karalius. — Ir,
jeigu dagyvėsi iki to laiko, kada medžio
vaisiai — tos fygos bus jau priėję — nu-
noks, tai meldžiu man pranešti.

Senelis gi dagyveno, kad ragauti to me-
džio vaisių — fygų ir, atmindamas kara-
liaus žodžius, sumanė jį aplankyti. Ir, pa-
ėmęs karbinaitę, pripildė gražiausiomis fy-
gomis ir vyko pas karalių. Savo tikslą pa-
sakęs palociaus sargams, buvo įleistas ir at-
vestas prieš karaliaus asmenį.

— Sveikas! Ir ką gi pasakysi? — už-
klausė karalius.

Senelis gi atsakė:

— Esu gi tas pats senelis, kuriam pa-
sakiai: “jeigu dagyvėsi iki to laiko, kada
medžio vaisiai — tos fygos bus jau priėję—
nunoks, tai meldžiu man pranešti.” Štai
pribūnu, sykiu atnešdamas ir vaisių, kad ga-
lėtum po draug ragauti.

Karalius buvo patenkintas ir džiaugėsi
senelio apsilankymu; fygas priėmė ir davė
įsakymą jo karbinaitę pripildyti auksiniais.

Ir, kuomet senelis prasišalino, tai ka-
raliaus artymiausieji užklausė:

— Del ko taip numylėjai tą senelį?

— Viešpats jį myli, tad gi del ko ir aš
jo nemylėčiau? — atsakė karalius.

Greta senelio triobos gyveno viena mo-
teris, kuri išgirdusi josios kaimyno laimę,
užsigeidė, kad josios vyras išmėgintų pana-
šų laimikį. Tai gi, fygomis pripildė didžiu-
lę karbinę ir, išleisdama, uždėjo ant vyro
pečių ir tarė:

— Nuneškite karaliui. Jis myli fygas.
Už tai pačio karbinę pripildys aukso pini-
gais.

Ir, kuomet josios vyras prisiartinio ties
palociaus vartais, tuojaus sargams išsipa-
žino:

— Tas fygas atnešiau karaliui. Mel-
džiu tą karbinę ištuštinti ir pripildyti auk-
so pinigais.

Apie tai sargai pranešė karaliui, kurs
įsakė seniui stovėti priebuty ir visi, kurie
turėjo eiti pro jo šalį, kad svaidytų į jį fy-
gomis.

Vėliau sugrižo pas savo žmoną visas
apdaužytas ir nusiminęs.

— Tai niekis, — tarė jo žmona. — Pri-
yalai nusiraminti ir džiaugtis, kad fygų vie-
ton nebuvo kokosinių riešutų, nes tuomet
būtų daug skaudžiau buvę.

A. Matutis.

Du Draugu.

SAULELEI iškrypus iš pietų šalies, oras pasidarė daug vėsesnis. Mudu su draugu sutarėva pasivaikščioti.

Vienmarškiniai, basom kojom, švarkais ant pečių, išėjova. Iš kiemo takas vedė plačia ir ilga pakluone pro beržą, kuriame garnys vasarą auklėja vaikus.

Pakluonėje žolė dobiluota ir stangi, net kojoms pynėsi einant. Vietomis bitelės gėrė saldžią rasą iš žiedų. Visur gražu ir sielai ramu. Netoli triobų bėgo upelis. Niekas nestatė kliūčių, bėgo jis į upę, Kulpe vadinamą.

Kaip prakilnūs buvo mūsų seneliai ir tėvai, kad taip augštai brangino gamtos grožį! Antai tie patys kalnai pušimis apaugę tebestovi, ką stovėjo Keistučio ir Vytauto laikuose!

Priėjova platų ir sausą vieškelį. Vėjas žērė dulkes akysna. Čia vieškelis juosia net pusę kalno ir veda link tilto iškelto ant upės gilios. Vanduo net juodas, verpetai įvairaus didumo sukasi. Taip nuolat juda ir nepavargsta. Isakymus jie pildo gamtos Kūrėjo. Jau saulė gerokai paslinko į vakarus, jos apskritas veidas kaito raudonai, puošėsi spinduliais. Sušilova. Kojos pabūgo kieto vieškelio takų iki daėjova vietą, kame šventadieniais po pietų ir vėlais vakarais jaunuoliai maudydavosi, žaisdavo po dienos darbų.

Dabar čia nieko nesimato.

Priėję krantą susėdova. Draugas man tarė: "Ar pameni, Alfai, kad tenai pas tiltą užpernai du gimnazistu prigėrę nusken-do? Mokinosi jiedu Šiaulių gimnazijoje. O, kaip baisus tas įvykis! Lyg šmėkla pagavo juos mirtis. Net koku pažvelgti į tą platumą arti tilto, kame juodu rado vandenyje greta kits kito.

— Taip, Jonai, — atsiliepiu. — Atmenu gerai, mačiau, kuomet jiedu iš vandens išimti gulėjo lankoje ant stangios pievos negyvi. Jų kūnus dengė balta drobulė.

Netoli jų guzikuotos bliuzos ir diržai sidabro sagutėmis blizgėjo prieš saulę. O saulė taip skaiščiai švietė, spindėjo, tarsi norėjo grąžinti jiems gyvastį. Rodos, verkė jinai, jos ašaros spinduliais biro, lyg ramos sidabriniai lašai. Didi minia žmonių aplink siūbavo.

Jiedu buvo tikrais mano draugais. Buvo tikrais lietuviais. Paėjo iš Panevėžio apskrities. Ne vien buvo gražūs, bet dorybė jų buvo aiškiu pavyzdžiu kitiems. Visuomet kalbėdavo lietuviškai, dažnai dainuodavo jausmingai tautos dainas, skaitydavo laikraščius.

Gaila jų! Šiandien būtų jie buvę mūsų tautos veikėjais... Nekenčiu tų verpetų!... Jie primena liūdniausią reginį, jie nuskriaudė Lietuvą, aptemdė motinų viltį, pražudė dviejų lietuvičių laimę. Mačiau kaip tos motinos verkė toj lankoj apkabinę kūnus. Vėliaus už trijų dienų lydėjo karstuose ir gimnazistai nešė didelius vainikus pirm karstų. Įsivaizduoju ir dabar tą žmonių didelę minią lydžiant juos, bažnyčios vėliavos augštai plevėsuojuojant vėjui jas lankstant, girdžiu varpus verksmingai gaudžiant bokštuose; jų balsai skrieja už debesų; matau alpstančias motinas einant paskui karstus, verkiančias seseris, nuliūdusius draugus ir drauges.

Nuostabiai pasaulyje viskas mainosi, kame mes gyvename. Užgeso dvi žvaigždi ir nebeužtekės jos daugiau, nebešvies ir nebevaikščios tais takais, nebaukys gailios ramos, vakaro metu nukritusios.

Saulė jau nuskendo į vakarų gelmes, užgeso skaitūs jos spinduliai. Ūkas pakilo tarp medžių. Šiltas ir kvapsnus aromatas lyg myro dūmas pasklidęs kvepėjo. Vėjelis užsnūdo, rugių žali laukai žiedų galvelės nuleidę snaudė. Visur tylu, ramu, tik mudviem liūdnu grįžti nakvynėn.

*

*

*

Visi miega, rytoj išbus, bet nebeišbus mylėti draugai, nes jie ilsisi tylioje ramybės vietoje.

Amžina ramybė tebūnie jiems!

Alfas.

Auginkime Kardo Fondą.

Istorija iškels tuos asmenis aikštėn, kurių intrygos nuplėšė generolui Žukauskui garbę. Daug nesąmonių buvo paplitę Lietuvoje, o kai kurie Amerikos liberalų laikraščiai, ypač "Ateitis", tauškė apie generolą Žukauską, kaip apie tautos parsidavėlį, išdaviką, išgamą ir tt. Nesmerkime tų, kurie patys save pasmerkia už šmeižimą asmenų, dažnai labai naudingų ir užsitarnavusių.

Generolas Žukauskas dabar vėl eina vyriausiojo kariuomenės vado pareigas. Jis mokėjo pradėti organizavimą, įziebti dvasią, įkurti discipliną. Jis ir dabar, jau pabrendusios, lietuvių kariuomenės yra gabiausias, išmintingiausias vadautoju.

Bet visos sudarytos apie generolą Žukauską paskalos nustelbė tą gražią pagarbą, kurią norėjo išreikšti Amerikos jaunimo organizacija — Lietuvos Vyčiai — už jo užsitarnavimus Lietuvai. Ta pagarba turi atgyti. *Generolui Žukauskui Aukso Kardą privalome įkurti.*

Tad vėl kreipiame dėmesį į Kardo Fondą. Te jis kyla, auga ligi briaunų. Te išeina iš jo dovana nešanti pagarbos jausmą užsitarnavusiam tėvynei asmeniui — generolui Žukauskui!

Redakcija.

DELEI GENEROLO ŽUKAUSKO KARDO.

Pereitą rudenį pasklydo gandas, kad Lietuvos kariuomenės vyriausias vadas Generolas Žukauskas esąs pro-lenkas. Vėliaus išgirsta, kad atsisakęs iš garbingos vietos. Daug visokių nesąmonių apie jį buvo paleista po Lietuvą ir Ameriką.

Bet, kaip buvo manoma, tos paskalos buvo leidžiamos Lietuvos priešų — imperialistų rusų bei lenkų. Prie jų prisidėjo ir pačių lietuvių intrygos. Dabar visa tai išplaukė aikštėn. Dabar visuose Lietuvos laikraščiuose rašoma, kad visos paleistos paska-

los buvo neteisingos ir kad visi tikri lietuviai neturi jų klausyti.

Generolas Žukauskas vėl užėmė Vyriausio Lietuvos kariuomenės Vado vietą ir dabar rengiasi "proše-panams" parodyti, kur yra Lenkija, o kur Lietuvos rubežiai. Nėra abejonės, kad Generolas Žukauskas apvalys Lietuvą nuo lenkų, kaip jisai apvalė nuo bolševikų, kolčakininkų ir bermontininkų.

7-tame L. Vyčių Seime 1919 m. liko nutarta padaryti Aukso Kardą ir kaipo dovaną nuo Amerikos lietuvių jaunimo pasiųsti Generolui Žukauskui už gelbėjimą Lietuvos nuo priešų.

Iš pradžios tam tikslui aukos plaukė gana gausiai. Bet pasirodžius paskaloms, kad Generolas Žukauskas esąs pro-lenkas, šis dalykas likosi apleistas.

Tečiau šį gražų darbą mes turime užbaigti. Lietuvos Vyčių kuopos, kurios dar savo kvotos neprisiuntė Aukso Kardui, tai tegul sujuda ir savo aukas prisiunčia. Juo greičiau mes surinksime tam tikslui aukas, tuo greičiau mes galėsime Aukso Kardą pasiųsti Lietuvos kariuomenės vadui.

Įkūnykime prakilnų darbą!

Vincas Stulpinas.

Liet. Laisvės Paskola ir Vyčiai.

Jau keli mėnesiai eina Lietuvos Laisvės Bonų pardavimas. Lietuvos Misija applan-
kė kai-kurias didesnes kolonijas ir gyvu
žodžiu kvietė visus lietuvius į talką Lietuvai.
Vieni paklausė jos balso ir iš širdies pirkto
Lietuvos L. Bonus, kiti-gi kažin ko abejojo
ir nepirko. O kiti dar ne tik abejojo, ar
pirkti, ar nepirkti, bet tiesiog agitavo prie-
šais paskolą. Nes tai, pagal jų protavimą,
būtų rėmimas buržuazinės Lietuvos valdžios.
Prie tokių proto ubagų priklauso visi mūsų
garsūs už "laisvę" kovotojai "socialistai".
Jau tokių išgamų nei viena tauta pasaulyje
neturi, kaip lietuviai. Yra daug socialistų
vokiečių, prancūzų, belgų, italų ir kitokių
tautų, bet jų socialistai nėra išgamos. Jie
visad savo tautos reikalus aprūpina pirma,
ir tik tada rūpinasi svetimais. Mūsų-gi —
priešingai. Mūsų socialistai yra užsikrė-
tę griovimo liga, nors tai būtų ir švenčiaus-
sias darbas paliuosavimui savo tautos, sa-
vo brolių iš svetimos vergijos. Juk dabar Lie-
tuvoje ir laikinoji valdžia yra viena demo-
kratingiausių. Bet to Amerikos lietuviai so-
cialistai nenori matyti.

Dabar yra kritingas Lietuvos momen-
tas. Jai reikia politiniai plėstis ir stiprėti,
reikia ir ekonominį gyvenimą statyt. Visų
tikrų lietuvių pareiga yra dirbti iš visų pa-
jėgų. Todel kurie dar nepirkote Bonų, pa-
siskubinkite. Neabejokime apie Lietuvos
Valdžios demokratingumą bei atsakomybę.
Juo greičiau ir ankščiau pirsime L. L. Bo-
nų, tuo greičiau Lietuvą išgelbėsime iš fi-
nansinio krizio. Nors tarpe Vyčių nėra to-
kių, kurie agituotų priešais pirkimą L. Bo-
nų, bet yra abejojančių ir atidėliojančių pir-
kimą. Taigi tegul nesiranda pas mus "sle-
kerių", bet tegul kiekvienas Vytis bei Vytė
perka L. L. Boną.

Remiu sumanymą, kad kiekviena Lie-
tuvos Vyčių kuopa padarytų surašą, kiek na-
rių yra pirkusių bonų ir už kiek? Po to tą
surašą kiekviena kuopa prisiųstų Centro
Raštininkui delei generalės statistikos; kiek

iš viso Liet. Vyčių Organizacija išpirko Lie-
tuvos Laisvės Bonų. Tokia statistika mū-
sų organizacijoje yra būtina reikalinga. Kaip
užsibaigs L. Laisvės Bonų pardavinėjimo
laikas, visiems bus malonu matyti, kiek Vy-
čių organizacijos nariai išpirko Bonų? Taip-
gi ir istorijos žvilgsniu bus puiku žinoti,
kokią pagalbą suteikė Vyčių Organizacija
Lietuvai žengiant į laisvę.

Taigi ši sumanymą Liet. Vyčių Centro
Valdybai vertėtų apsvarstyti. Pripažinus
naudingų ši dalyką, padarytų paraginimą į
visas kuopas per organą "Vytį" šio dalyko
įkūnijimui.

V. M. Stulpinas.

Redakcijos prierasas: Nesenai Lietuvos
Misija iškėlė sumanymą kviesdama visas or-
ganizacijas ir draugijas sužinoti, kiek jų
nariai yra pirkę Lietuvos Laisvės Paskolos
bonų.

Tokia statistika lengva padaryti. Te-
gu kiekvienos kuopos valdyba ištiria apie
savo narius ir praneša Centru. Valdybos
turėtų žiūrėti į piliūdijimus (kvitas), ku-
rias pirkusieji bonus turi.

Vyčių kuopoms vertėtų atkreipti į tai
domėsį ir sudarius statistikas, siūsti Centru.

Pamėginkime šitą statistiką sudaryti.
Vyčiams del jos gėdos prieš Lietuvą nebus.

KALVIS.

Kalvis kalą vis tą vieną,
Kala geležį ir plieną.
Augštyn lekia žiežerka,
Tai raudona, tai balta.

Ilsta rankos, veidas bala,
Bet jis kala, kala, kala.
Išrasojo jo kakta,
Jau pavargo ir ranka.

Štai dar vieną į grandinį
Paskutinę kalą vinį.
Į priekalą dzin, dzin, dzin,
Trenkė... kūjį met' šalin...

Žilvitis.

Meilē Išaukštintoji.

Atsisveikinimas.

— Atējau ī tamstā su prašymu, — sa-ko jisai, — Tamstos motynos kapas ten pat, kur palaidotas mano broliukas. Ryt keliausiu tolyn... Jei piktažolēs augs ant brangių mano širdžiai kaulų, — širdį man skaudēs, nerasiu sau ramybēs. Taigi atējau prašyti...

Namo sugryžęs, liepē motinai rengtis ī kelionē. Jie iškeliavo ī svetimā šalī!

Ir nieks nuo tos dienos žinutēs neturējo nei apie jį, nei apie jojo motynos laimē... Kaip paukštis rudeniop, jisai ūmai pakilo ir nuskrido. Toli, toli! už jūrių marių, saulei auštant.—

* * *

Atminimai.

Kartā vėl jinai ējo jauno vyro lydima.

— Kaip gi tat bēga mūsų priešaky juo-di mėnesienos šešēliai!

Ji tylējo.

— Kaip blizga mirksēdamas sniegas žvainus! Tartum žvaigždēs nukrito ī šerkšnuotā sniegā.

Sniegas deimantais žēri!—

Ji nieko nepratarē.

— Gal tave uzbūrē nakties tyluma? Gal pakerējo mėnesiena?..—

Nē žodelio...

Tuomet nusišypojęs sako:

— Kazin, kaip atrodē du tamsiu šešēliu, kai vaikštinėjai laiminga su tuo, kurs, palikęs tavę, iškeliavo ī nežinomā svetimā šalī.—

Ji net nepažvelgē ī jojo veidā... Tikrai, tuomet jinai jam pasirodē pakerēta.

* * *

Ant kapo.

Anksti rytā jinai nubēgo ī motynos kapā... Sukniubo žemelē bučiuodama.

O gretimas mažas kapelis, kaip pilkas dirvonas, piktžolėmis visas apželēs.

Keno jis? — Nejaugi?.. — Ji žino!

Išrovē piktažoles, baltas akmeniukais išdējo ant kapelio kryžių; pravirko gailia ašara; gryžo namolei.

Namo gryždama, sutiko artymā draugužę merguželę. Toji papasakojo, kad kažkas nežinia iš kur gavęs kaž-keno laiškā... Jis gryžta! Vienas... Jo motynēlē mirē.—

Ir daug dar ko pasakē jos draugužē, ko nei nepastebējo, nei nenugirdo...

— Dēkui. Aš viską jau žinau. Dēkui...

— Jis tau rašē?— klausia jos draugužē.

— Jis gryžta! Be abejojimo, tu jį pasveikinsi, priglausei prie savo krūtinēs! Be abejojimo... Juk jis toks malonus, toks geras. Jis toks nekaltas — myli nekaltai! Kas gali jam prilygti? Kas pastos jūdviem keliā ī laimę?

Jis gryžta! Jis gryžta!..

* * *

Garsas.

Jūra, išlinkusi, kaip Chanaano žirgas, juodąjį baltom karčiom putotā sprandā, nešē jį vėl ī namus!

Jūra, Jūra! — Ar žinai tu, keno džiaugsmu tvykstančias akis tu žavi savo iš bedugnių iki debesų išaugusia galybe? Tavo vardas, kaipo garsas, atplaukia iš apniaukusios tamsos ir kaip kalavijas įsminga ī jaunā krūtinę...

Kas kart aiškiau, kaskart iškilmingiau suskamba tasai garsas ir nuplaukia nuskrenda iš nežinios ī nežiniā. —

Jūra — it meilē, ir meilē — it jūra!

Stipri, audringa! — rami, meilinga... kaip josios žvilgis, kaip jos širdis.

Taip jisai manē. — Plaukdamas. —

... Kits kalbējo:

— O mylimoji... Sakyk man, iš kur tasai šiurpus neprielankumas? Ar įžeidžiau tave? Teisybē, aš pats žinau... O! nežinau aš nieko. —

— Jis grįžta... — šnabžda jinai ir dreba kaip gēlelē:

— Jis grįžta, ar girdi?

— Ir meilės atgarsiais sužavėtoji širdis tau liepia jį paguosti! —

— Jis grįžta, ar girdi.

— Palaiminta tavo nekalta malonybė! Ištiesdamas rankas į tavo jaunosios meilės židinį, mačiau tavyje savo sielos audringos tylų garsą... Tešviečia laimė tau ir tenegąsdina laimės audros!

Vainikais pasipuošę, keliaukit į nežinios pasaulį, kur tulpės žydi. Cha-cha-cha-cha. Kur tulpės žydi!..

O aš žiūrėsiu iš tolo, kaip eina du tamsiu šešėliu pasaulio amžiniais takais... Aplinkui baltas sniegas mirksi žvainomis šerkšno žvaigždutėmis: o iš rytų piau tuvas gėstančio mėnulio jau siekia, kad nukirstų giją jaunų dienų ir meilės — dar jaunesnės.—

* * *

Sugryžo.

Sugryžo! Sugryžo!.. Šiandien jis sugryžo ir sako jau sveikindamas:

— Senai nesimatēm. Aš prazilau, laimės žiaurumų ragavęs. Taip, nesimatēm senai... Dabar aš vienas. Palaidojau svetur savo močiutę. Josios kaulai nebegryž į tėviškės žemę. Gryžau... Mano siela žado neteko iš pasiilgimo. Širdis nebnuvokia troškimų; akis nebemato dausių...

Dieve, Leidėjau mano! kaip viskas keičiasi, savaimi mainosi! Tartum jūros bangomis, atplaukiam visi iš tolimų Rytų į Vakarų šalelę...

O meilė virš mūsų galvų kaip vaivorykštė!

Ji žiūri žemyn, nuleidusi akis. Jei būtum saulės spindulys, švelniai bučiuotum jos žydinčius skriuostus: graži!

* * *

Pasaka.

— Atmeni pasaką? — klausia jisai

— Atmenu.

— Atmeni, kaip skambino Milė?

— Taip.

— Atmeni pievos gėles?

— Atmenu.

— O mano tėvelis, kai buvau jaunas; štai, ką papasakojo:

Prabilo bernelis dobilėlis į mergelę:

— Eikim drauge gyvenimo takais į mūsų ateitį. Rasi, laimės kančių nenujausim. Rasi, kada nors tapsim laimingi...

— Myliu,myliu!

* * *

Vėsulas.

... sako jisai:

— Vėsule, vėsule! Nesudrumsk mūsų meilės, nebaugink mūs. Mes pasistatysim mažutę trobelę ten, tarp eglių ant jūros kranto. Mudu girdėsime kasryt nubudę jūros ošimą. Mes pastatysim mažą trobelę ir gyvensim joje. O pilki vilkai ir senos meškos slankios pagal mūsų durų ir žiūrės į mus pro langelį...

Mes stipriai prisiglausim prie kits kito ir nesiskirsime amžinai niekuomet!

Vėsule! vėsule! Neūžki, nekauk, nebildek! Nebarškink į langą ir savo baisaus juodo veido pro jį nekišk... Nebaugink mūs! Mes norime būti laimingi.

O ten štai požemiais atplaukia slaptinigi šešėliai... atplaukia pamaži... ir rodo į mus savo pirštais ir juokiasi...

Bet ne! aš neduosiu tavęs! Aš apginsiu!

Aš myliu tavę, ir joks vėsulas, jokie šešėliai!.. — neišplėš mano meilės, nebent širdį išplėštų! Numirsiu!.. mylėdamas... tavę... —

* * *

Lopšinė.

Liuliū, liuliū! mano mažas, auksaplaukis kūdikėli!

Aš tave užauginsiu, aš tave išpenėsiu,

Liuliū! mano mažas sūnužėli!

Aš priskinsiu svajonėlių žiedužėlių,

Aš nupinsiu iš žvaigždučių vainikėlių.

Liuliū! mano jaunas vaikužėli!

O tavasis tetutėlis pasakys tau pasakėlę
Apiemeilę, apielaime, apiemeilės židinėlį...

Liuliū! mano mažas vaikužėli...

* * *

Meilės židinys.

Jie pasistatė sau lindynėlę tarp plačiaša-

kių eglių. Kūreno sausomis šakomis. Klau-
sydami kasdien anksti rytą jūros bangų o-
šimo, žiūrėjo jiedu į tolumą ir svajoję apie
tą šalį, iš kur atplaukia bangos.

— Aš buvau ten toli, rytų šalyje, —
sako jisai:

— Ten gražu, bet ne taip, kaip pas
mus. Ten šviesu, bet ne tiek, kiek pas mus.
Aukščiausias dangus ten žydrus — bet ne
toks, bet ne toks, koks pas mus! Mano kan-
čių kančios buvo ilgėsysis; verkė gailioji ma-
no širdies styga; ir kai atsimenu tą raudą
— Dieve mano! — kai šitą raudą atsime-
nu!... O dangus būdavo toks žydrus, toks
blavus! rytas — šviesus! o kažin kur to-
lyn, tartum strėla iš šaudyklės, skrido min-
tis...

Taip svajoję jisai ir kalbėjo, o ji ty-
liai klausė jojo šnekų.

— Klausykis — prabilo jinai:

— Man rodos, kad tu dar manęs ne-
myli.

Tu myli save, o mane — vien svajoji.—

Veidai nubalo; lūpos dreba; jo žvilgis
pabūgo tamsoms... Mintis sušalo; žodžiai
pranyko. Tylėjo; kol prisiglaudę prie kits
kito, — kaip žemė naktį glaudžias prie dau-
sų, — jūros bangų liūliuojami sumigo...

O ji — vis dar kalbėjo jam sapny:

— Klausykis... man rodos, kad tu...
mane... vien svajoji!.. Klausykis... — ... Kad
tu... u... u...

J. Vytautas Bičiūnas.

(Iš "Veja").

VILTIS.

Ką aš mylėjau taip karštai,
Išplėšė man žmonės.
O čia likimas va šaltai
Iš manęs vis tyčiojas.

Kad pakeliu savo akis
Augštytyn... Tenai žvaigždutė.
Ir vėl širdij šventa ugnis...
— Ją uždegė grakštutė.

Žilvitis.

JUSTINAS KUDIRKA.

Ižymus dainininkas (tenoras) dabar važiuoja
Italijon baigti pasaulinę dainavimo mokyklą.

Dainininkas Justinas Kudirka, sūnus ūkininko
Didvyžių sodžiaus, Griškabūdžio parapijos, Suval-
kų rėd.

Ankstyboje jaunystėje, baigęs pradinę moky-
klą, likosi namieje dirbti lauko darbus, nes siekti
aukštesnio mokslo progos nesimatė. Iš jaunų metų
dainininkas Justinas turėjo daugiau palinkimų prie
mokslo, negu prie ūkio. Ypač labai mėgdavo mu-
ziką ir dainas. Dešimtus metus eidamas, jau su-
gebė pasidirbti iš pušinės lentos smuikelę, prie ku-
rios užtempęs lininių siūlų stygas, įvairius akordus
išdarinėjo. Šiek-tiek pabrendęs, benešant žemdir-
bio vargelį, jaunam Justinui kyla svajonės: būtent,
pasiekti aukštesnį muzikos mokslą, kurį jis už-vis
labiausia mylėjo. Pagerėjus aplinkybėms, 1907 me-
tais, palikęs žagrę važiuoja į Kauną pas p. J. Nau-
jalį mokintis vargonininkystės. Čia dasivaro ligi
vargonininko meno ir 1909 m. gauna vargonininko
vietą prie Dvasinės Seminarijos Vilniuje. Užmokes-
tis menkas, bet laiko ligi valių. Kad sunaudoti liuo-
sąjį laiką, Justinas susiranda privatinį mokytoją,
kuris apsiima priruošti jį vaistinės provizoriaus
laipsnin. Kadangi iš vargonininkavimo vos tik gy-
venimą galėjo daryti, tai mokytojui už lekcijas už-
simokėti prisiėjo ieškoti uždarbio iš šalies. Laimei,
pasitaikė susipažinti su advokatu p. J. Vileišiu (da-
bar generaliu lietuvių atstovu Washingtone), ku-
ris sutinka jį priimti į savo biurą už raštinhną.
Matydamas, kad dar liuso laiko palieka, tai apsi-
ima da ir lietuvių draugijos "Rūta" sekretoriaus
pareigas pildyti. Taip užkinkęs visas savo spėkas
ir energiją žengia pirmyn... Nors sunkiose aplinky-
bėse, tečiau savo tikslo atsiekia. 1913 metais va-
žiuoja į Maskvą ir išlaiko kvotimus keturių klesų
gimnazijos. Po to buvo palinkęs įstoti į Dvasinę
Seminariją, bet susidarius įvairioms kliūtims, pri-
siėjo šio tikslo neprieiti. Caro laikais, ne rusi

nors ir užbaigusiam aukštesnį mokslą, sunku buvo gauti geresnę valdišką tarnystę, tai ir Justinui, kaip lietuviui, nesimatė laimingesnės ateities. 1914 m. prieš-pat užsikursiant karui, gauna pakvietimą pelningesnėn vargonininko vieton Vladivostoke, prie lenkų parapijos. Sunku buvo atsiskirti nuo savųjų, apleisti gimtąją šalį, bet aplinkybėms verčiant — leidosi į tolimuosius Rytus. Tenai vargonininkaudamas lankė ir komercijos kursus. Nors lenkams tarnavo, tačiau susipažinęs su keliais lietuviais, stengėsi surinkti visus ten esančius lietuvius ir pagalba J. Vaitiekaičio įkūrė pirmą "Tolimųjų Rytų Lietuvių Draugiją", kurioje nemažai pasidarbavo muzikos srityje. Ištikus ten mobilizacijai, 1916 m. Justinas nuvyko į Japoniją, o iš ten per Seattle, Wash., atvažiavo į Ameriką ir apsigyveno pas savo brolių Juozą Chicagoje. Čia jo pirmoji pažintis su Columbo žemės laime buvo dirbtuvėje, kurioje dirbo bent pusę metų. Pagaliau, 1917 m. gauna užkvietimą į Dievo Apveizdos parapiją, Chicagoje, užimti vargonininko vietą. Vargonininkaudamas turėjo progos lavintis muzikoje ir tais pačiais metais įstojo į Chicago-American Konservatoriją.

Didelė parapija — plati dirva, reikalinga spėkos ir energijos tinkamai atlikti pareigas ir daryti pažangą meno srityje. Kudirka, turėdamas gabumus, trumpu laiku išvysto savo uolų veikimą muzikos srityje. Išlavina chorą, rengia eilę koncertų, kuriuose ir pats išstoja, kaip solistas, turįs malonų lyrinį tenorą.

Vietinė lietuvių inteligentija, bei muzikos žinovai, užinteresuoti labiausia jo nepaprastu, prigimties apdovanotu balsu (tenoru), pataria, viską padėjus į šalį, sunaudoti savo gausų talentą vien lavinant balsą.

Ima dainavimo lekcijas, pirmiausia pas Bethoveno konservatorijos mokytoją p. O. Pocienę, paskui pas italą, profesorių Ettore Titta Ruffo.

Po trijų metų lavinimosi, dainininkas Justinas Kudirka jau pradeda viešai dalyvauti scenoje, kaip solistas, puikiai išpildęs gan sunkius klasinius veikalus. Prielankumo aidas prasklinda veik po visus lietuvių laikraščius. O baigdamas jau ketvirtą mokslo metų, imą dalyvavimą didžiuosiuose Chicago miesto teatruose, rengiant klasinius veikalus, kaip antai: "Konrevilio Varpai" (opera) (Robert Planguette), "Septyni paskutiniai žodžiai nu kryžiaus" (oratorija) (Du Bois).

1919 metais sužavi Detroit, Mich. lietuvius įrengtuose koncertuose.

Profesoriui Kun. Būčiui rekomenduojant ir kairiems muzikos šulams patariant, dainininkas Justinas Kudirka neužilgo išvažiuoja į Italiją baigti pasaulinę dainavimo ir operos mokyklą, o užbaigęs užsienio mokyklą grįž į tėvynę dirbti Lietuvos o-peroje.

Kreipiant dėmesį į trumpą dainininko Justino Kudirkos gyvenimo apžvalgą, galima tikėtis, jis ir šiuom žygiu mokės sunaudoti laiką ir bus naudingas Tėvynei.

Brolis.

Laiškas į Redakciją.

Gerbiamoji "Vyčio" Redakcija:—

Pildydamas sumanymą kas link padidinimo "Vyčio" skaitytojų, kaip kad buvo kviesta, nors esu užjūryje ir mažai galiu dalyvauti Jūsų viešame Organizacijos veikime, bet jūsų darbu visados pritariu ir jį atjaučiu. Tad šiuomi laiškūčiu prisiunčiu pinigūs už savo metinę prenumeratą ir vieną naują. Nenoriu būti pranašu, bet manau ir tikiuosi, kad "Vyčių" darbas bus atsiektas pilnoj lietuvių dvasioj. Kas skaito "Vytį" — tas geria tyra šaltinio vandenį. Trokštu ir noriu matyti "Vytį" išeinantį sąvaitiniu laikraščiu ir tokiais-pat straipsniais užpildytą. Nesigailėsiu jam surasti vietoj vieno skaitytojo — 4.

Geriausią linkėjimų visiems Vyčiams!

Jūsų —

J. A. Vencius,

Glasgow, Skotijoj.

Prierašas: du svaru sterlingų (Anglijos pinigais) gavome. Tai už rašiusio skelbiama laiškūlį prenumeratą ir D. Rupeikaitės iš Glasgow'o. Tardami ačiū už pasišventimą ir nuoširdžius velijimus, trokštame, kad tas gražus pavyzdys pataikintų visiems į širdį ir kad tokių darbų daugiau apsireikštų.

"Vyčio" red.

Administracijos Pranešimas.

Seniau buvome pranešę apie "Vyčio" kompletus ir kur jų gauti. Šiuomi pranešame, kad likusių "V." kompletų galima gauti tik "Vyčio" Administracijoje (3261 So. Halsted St., Chicago, Ill). Kompletan įeina virš 40 "Vyčio" numerių (visi 1918 ir 19 metų su keliais numeriais ir 1917-jų). Puslapių yra apie 1200. Kaina \$3.00. Ypatingai kreipiame domą į kuopas, kad jos "Vyčio" kompletus įgytų savo knygynams. Tuomi padidintų ir įturtintų juos stambia, įvairia, įdomia ir svarbia knyga. Norintieji išigyti, pasiskubinkite.

"Vyčio" Administracija.

Bibliografija ir Kritika.

VEJA: literatūros, meno ir kultūros laikraštis. Eina kartą per dvi savaites. 2 No. 1920 m. Sausio 15 d. I m. Lietuvos Valstybės Spaustuvė. Kaunas.

Apturėję antrąjį "Vejos" sąsiuvinį labai nudžiugome, kad Lietuva susilaukė tikrojo literatūros, meno ir kultūros laikraščio ir priminė mums neilgai gyvavusį "Vairą", kurį prieš didžiąjį karą redagavo dabartinis Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona. Bet gi pirmiau pažvelgime į turinį, vėliau kiekvienas galės persiimti įspūdžiais.

2-me "Vejos" numerį randame puikių beletristikos straipsnių — vaizdų vaizdelių. Beskaitant reikėtų tik gėrėtis. Bet gi kai-kurių straipsnių mintys kokios tai neaiškios; persunktos kokių tai liūdnumų, mirties manija, ilgėsio įspūdžiais. Pavyzdžiui p. Ainio "Nuotrupose" aiškiai gali tą viską pastebėti: "Tyliai verkia miškas, šnabzdėdamas vėlinę. Kaž-kaip liūdna neįjauk vienam gamtos kapinyne braidyti. Kai greta meldžias ir miršta gyvybė... Kaž-ko trūksta... Kaž-ko nėra"... Arba, kad ir per "Per ištisas dienas" p. Ainis nerimauja, ilgėdamasis: "O taip išalkau tavo balso: plono sidabrinio laimingo nusikvatojimo." Taip gi atvaizduoja neatskiriamą savo draugą — ilgėsį, kurs darosi tarpais labai įkirus. Tamsią naktį bando nuo jo pasislėpti, bet jis stipriai laikosi jo rankose. Jis bėga, ilgesys vejasi pėdomis. Visada jiedu drauge.

Žmogus visuomet turi tam tikrą gyvenimo, asmens, doros vertybių saiką. Bet gi p. J. Vytautas Bičiūnas į savo straipsnį "Kuprelis" neįstengia praklinių doros dėsnių įdėti ir del to tai visais straipsniais, kad ir dailiai parašytas, išeina abejotinos rūšies, doros žvilgsnių, lyg farsas. Visame straipsny autorius lyg sako, kad ne žmogus gyvenimui, bet gyvenimas žmogui. Jis pavergia žmogaus kūną vien tik žmogaus širdžiai. Malonu būtų gėrėtis, jeigu "Kuprelis" būtų stiprus ir galingas iki pačiam galui. Kas gi iš to viso, kad jis lieka saužudys. Autorius, matomai, auklėja laisvąją sąmonę, sąžinės balsą sumindžiodamas ir nurodo paprastų žmonių silpnybių pasekmes. Tad gi ir neįstabu, kad "Kuprelis" pabaiga panėsi į jo gyvenimo saikavimą.

Aiškūs "Teisingumas", savotiškos rūšies originalas, yra tai puikus, alegoriškai nūpieštas siužetas. Kapitonas J. Laurynaitis "Oro bangose" įspūdingai atvaizduoja aeroplaną, traškantį dausose. Eilių ir-gi nestoka: Faustas Kirša, M. Vaitkus ir Kazys Binkis gražiomis eilėmis puošia pirmuosius dvejus "Vejos" puslapius.

Susiduriame ir su kritikos skyriumi. Studijoje: "Kūrybos pradai mūsų raštijoje," p. E. Radzikauskas peržvelgia konspektą gražiai, bet dar neparašytajai poelai. Toji poema yra Balio Sruogos: "Deivė iš ežero — Svanetų žemės legenda", kurs kūrinys nėra įžymus mūsų raštijoje dalykas, bet gi yra tikrai įdomus. Svanetų žemės legendos kontūrai, tai net nebė poemos, tik ištisos epopejos kon-

tūrai. Savo kompozicija tai kosmoso epopeja, dievų ir žmonių kovos giesmė, visos tautos laimės pervertos genezis. Bet gi giriamasis poetas nėra originališkas "Deivė iš ežero" poemoje. Matyt, daug yra įtakos iš "Kalevala" ir Hiavata". Pats gi kritikas nepasitenkindamas Sruoga, išreiškia: "Poetas, kurio eilės rodės bus ne žodžiai, tik tiesiog kuone gaivališkos galybės turinčios jausmo liepsnos — kaitrios ir kartu paprastos, kaip paprasta yra visa, kas yra gaivališka — jis juo toliau, juo labiau ėmė savo jausmus rodyti abstraktinio filosofavimo fosforinėmis švieselėmis, balkšvomis-begyvėmis, nušviestas, lyg jų naturalės liepsnų šviesos spalvų drovdėdamasis. Gi savo gyvąją tikrojo įkvėpimo vaizduotę Sruoga užklostė ne tai simbolizmo, ne tai impresionizmo ūkų šydais, nors kartais ir įdomiais, bet vis tik dirbtiniais (o tikroji poezija dirbtina būti negali), nič nieko nesakančiais širdžiai ir sielos ilgėsiui".

P-nas Ant. Sutkus nuosekliai peržvelgia "Dramos elementą operoje," nurodydamas mūsų artistų ir aktorių — vaidintojų klaidas.

Vilniaus Teatro studija: "Pinigėliai", parašyta Čurlionienės, p. E. Radzikauskas peržvelgia kritikos žvilgsnių ir suteikia didelį kreditą Čurlionienei už vykusį ir smagų veikalėlį. Prie to gi gerėjasi organizuotomis Vaičkaus, Sutkaus ir pagaliau Glinškio aktorių trupėmis, su kuriomis lietuvių scenos menas įžengė į naują savo gyvenimo fazę: vaidintojų profesionalų fazę, kuri vienintėlė gali duoti reikiamųjų apystovų teatro menui kelti ir kilti.

Kronikai pavesta paskutinis puslapis, į kurį deda tik svarbiausias ir rinktinas žinias, kurios tinka prie laikraščio tikslo ir dvasios.

"Vejos" puslapiai yra gausiai papuošti puikiomis iliustracijomis, po kuriomis padėta paaiškinti, kad lengviau suprasti vaizdų reikšmę.

Iš 2-ojo "Vejos" sąsiuvinio matyti, kad "Veja" nestoja už tikėjimą. Tuo pačiu sykiu ir-gi neina prieš tikėjimą. Tik-ką p. Ainio straipsniuose atsižymi koki tai betikslė melancholija, o p. J. Vytautas Bičiūnas išreiškia žemosios doros gaivalą. Prie kitokių aplinkybių, negu šiandieną esą, gal ir kitaip jiedu rašytų, gal būtų linksmesni, vilties pilnesni, na ir doros atspindžiai būtų prakilnesni. Bet gi mes turime gėrėtis, kad "Vejai" protų nestinga. "Kūrybos pradai mūsų raštijoje", "Dramos elementas operoje" ir "Mūsų scena" yra tai studijos, kurioms parašyti reikėjo daug pastangų padėti, daug pasiaukauti ir daug turėti patyrimo, be kurių tai ypatybių negalima būtų buvę ką panašaus parašyti. Tad gi tas mus džiugina ir pasitikime, kad "Veja" laiku stosis tikras ir vertas savo uždavinio laikraštis. Nieko kito tarti negalime, kaip tik palinkėti kuopuikiausius pasekmių.

"Vejos" formatas yra panašus į "Vairą", tik-ką "Vejos" lapai truputį ilgesni. "Veja" spausdinama ant gražios popieros, apima 16 puslapių, o 20 su viršeliais. "Vejos" kaina: metams 60 auksinų, pus-

mečiui 30 auks., bertainiui 15 auks., gi atskiras Nr. 3 auksinai. "Vejos" Redakcijos ir Administracijos antrašas yra sekantis: Kaunas, Maironio g-vė Nr. 19. Amerikos lietuviams, ypač inteligentijai, patartina užsiprenumeruoti.

A. Tam—as.

ŽEMĖS KLAUSIMAS LIETUVOJE. parašė M. Krupavičius, Žemės Reformos Komisijos narys. Lietuvių Krikščionių Demokratų partijos leidinys. Kaunas, "Šviesos" spaustuvė, 1919 m. in 18-mo; psl. 64.

Per ilgus metus Lietuva vergavo. Jos įgimtos teisės buvo išplėtos, pamintos. Bet "mūsų kraujas ir ašaros supūdė sunkius slėgiančius mus verguvės pančius ir priešais mus stovi puiki, maloni, it pavasario rytas — laisvė... Džiaugiamės... Po draug trokštame, reikalaujame, kad toji laisvė būtų "ne vien dėl laisvės, bet laisvė žmonių gerovei, o gerovę duoda šalia politikos laisvės ekonominis išsiliuosavimas." To dėlei būtinai neatidėliojant reikia įvesti Lietuvoj žemės reformą; nustatyti maksimalę žemės valdymo normą; aprūpinti bežemius ir mažžemius žeme ir perkant ir konfiskuojant tų valdytojų žemes, kurie turės virš valdymo normos. Tuomi a) sumažinsim proletariatą ir patikrinsime valstybei ramybę; b) pakelsim šalies gerovę tinkamiau sunaudodami dvarų užimtus žemės plotus; c) jos turtus panaudosim savo šalies ir gyventojų labui.

Darant reformas nevienas stambus žemės savininkas pasipriešins. Bet ir priverstina dvarų parceliacija nėra priešinga krikščionybei. "Popežiai, kada to reikalavo visuomenės gerovė, pavartojo prievartos, išvėldėjimo"... "nes Dievo noru žemė privalo tarnauti visai žmonijai, o ne mažai žmonių saujelei."

Visapusiai ištyrimas, statistikos, ypač iš kitų šalių, rodo, kad smulkusai ūkis savo mažumu žymiai praneša visame stambūj. Taip-gi jog savininko ūkis daugiau teikia medžiaginės ir dorinės gerovės, negu nuomininko. Tad tvarkyti žemės reikalus nacionalizacijos pamatais, kaip socialistinės ir Lietuvos žydų partijos nori, būtų kenksminga kaip pačių žmonių taip ir visos Lietuvos gerovei. Žmogus myli ir brangina nuosavybę iš prigimties. Turėdamas nuosavą kampelį, rūpinasi juomi dieną ir naktį, nes žino, kad jo triūsas pateks ne į svetimų, bet į savų vaikų bei artimųjų rankas. Visai kas kita bendrose nuosavybėse bei reikaluose. Nuoma būtų pražudžiusi Australiją ir Naująją Zelandiją, jei tos šalys nebūtų išsivadėję amžinosios nuomos ir nebūtų leidę žemdirbiams likti jos savininkais. Lietuva iškovojau sau politinę ir pilietinę laisvę, bet jei įvestumėm žemės bendrumą, padarytumėm ją "ekonominė kitos valstybės verge." Socialistai prie to varosi. O tempora, o mores! Vos tik sutraukta verguvės pančiai, tai štai vėl norima užnerti jai ant kaklo virvę... Ir dar giriasi myli tėvynę! Lygiai negalima panaiškinti Lietuvoj samdomasai darbas. Viena, nepriektų žemės, o antra, "žemės ūkio darbai perdaug painūs, perdaug neregularūs, perdaug priguli nuo neapgalimų žmogaus gamtos arba ore veiksmių ir nuo šeimynos narių stovio bei sveikatos, kad būtų

galima išaukšto vienam laikui pastovias tvirtas "darbo normas" nustatyti, įvesti ir priversti tų normų laikytis" (p. 45).

Dabar kyla klausimas, koku būdu bus dalinama bežemiams ir mažžemiams dvarų žemė — dovanai ar už pinigus? Kr. Dem., reikalaudami, kad žemė būtų duodama į nuosavybę, sako, jok reikės už gaunamą žemę mokėti dvarininkams teisingai įgijusiems žemes. Gaunantieji mokės "tik taip ir tiek, kad net neturtingiausi žmonės galėtų be vargo tos žemės įsigyti." Tam tikslui bus įsteigtas žemės fondas iš konfiskuotų žemių: 1) valstybės; 2) valstiečių bankos žemių; 3) majoratų; 4) donacijų; 5) neteisingai įgytų žemių. Kurias žemes konfiskuoti ir kurias išpirkti — spręs valstybės paskirtos komisijos.

Taigi knygutė nors nedidelė, bet nušviečia labai daug dalykų žemės klausime. Skaitytojas kaip ant delno mato Kr. Dem. programą kaip sutvarkyti žemės klausimą, kad Lietuvos gerovė augtų ir žydėtų ir prie ko privestų socialistinių partijų teikiamieji plenai. Daug vertės priduoja knygutėi įvairios statistikos, surinktos iš įvairių šaltinių. Ant paskutinių dviejų puslapių (62—63) yra kairių ne visiems suprantamų sąvokų paaiškinimas Žodžiu, visas darbas atliktas nuosekliai; kalba lengva, graži; įtalpa turininga. Veikalėlis vertas kodidžiausio praplatinimo.

P. M. J.

NAUJOS GADYNĖS PRIEAUŠRYJE. Parašė Uosis. Psl. 32. Lietuvių Darbininkų Sąjungos leidinys No. 24. "Darbininko" spauda. 1920. So. Boston, Mass.

"Baltiko pakraščiuose desperatiškai kovoja už gyvybę ir laisvę trys nedidelės tautos. Stiprūs priešai jas apnyko. Pavydi joms laisvės ir rusai, ir vokiečiai, ir lenkai. Ar atsilauks mūsų vytiš prieš tris arus: dvigalvį, juodą ir baltą? Ar laimės tos trys tautos kovą už būvį?"

Tai išreiškęs autorius atvirai ir teisingai nupasakoja tikrąją Demokratiją ir "Demokratiją." Kas gi iš to, kad karas buvo vedamas dėl demokratijos laimėjimo, o tikrosios Demokratijos neturime. Tiesa, keletas desėtkų carų-monarkų neteko sostų. Bet gi tų politikos autokratų vietas užėmė kapitalo autokratai. Kaizerį pasmerkė visas pasaulis. Kas žin "ar lygiai bus pasmerktas Amerikos plieno karalius, Elbertas Gary, atkakliai atsisakantis pripažinti šimtams tūkstančių darbininkų žmogaus teises?" Šių dienų darbininkai baisiai yra išnaudojami ir skriaudžiami iš kapitalistų pusės. Tad gi iš gyvosios jų sielos pakyla nenumalšinamas balsas: "aš gyvas, aš esu, duokite man balsą, duokite teises; duokite ir man dalį atsakomybės žmonijos reikalų aprūpinime; nebeskaitykite manęs vergu, mašinos dalimi, pripažinkite manyje žmogų ir pilietį." Ir, kuomet tas bus išklaudyta ir išpildyta, tuomet tai įvyks tikroji Demokratija.

Autokratai: Gary ir Leninas yra atbuklūs demokratijos, taip-gi Kristaus mokslo ir civilizacijos, priešinininkai. Kaip vienas, taip ir kitas apaštalauja ir vykina diktatūrą vieno luomo ant visų kitų: Leninas — diktatūrą proletariato, Gary — diktatūrą darbdavių-kapitalistų. Jiedu yra tai griauanan-

čios pajėgos. Jų veikimo laikas yra apribuotas. Žmonija išsilgs ramaus ir statymo laiko. Tada vėl grįžs prie Kristaus mokslo. Ateitis gi priguli krikščioniškai demokratijai.

Kapitalistai paveldėdami Markso dvasią ištikrųjų remia luomų kovą, kuri žmonijai neša didžiausią skriaudą. Gi Krikščionių Demokratų siekiniai yra "sugrąžinti abiem pusėm prarastą meilę ir pasitikėjimą. Pramoniją padaryti bendru reikalu ir rūpesniu ir darbdavių ir darbininkų. Darbininkus taip užinteresuoti, kad jiems pramonės pasisekimas rūpėtų nemažiau, kaip darbdaviams. Į vietą kovos įvesti smagų bendradarbiavimą. Darbininkams suteikti jiems prigulintį pramonijoje balsą ir teises". Krikščionys Demokratai atsieks tą tikslą, kuomet darbininkai apsišvies, susipras, kas tai yra dora, ištvermė, vienybė. Tad gi krikščionims darbininkams, kaip čia Amerikoje, taip ir kitose šalyse, stovi prieš akis du artimiausiu dalyku, kuriuos autorius pažymi: 1) Suorganizuoti savo darbininkišką spaudą; visuose didesniuose centruose įsteigti darbininkiškus dienraščius, įsteigti skaitklas, organizuoti paskaitas, kursus ir tt. 2) Sutverti savo darbininkišką politišką partiją, kuri rinkimuose atsistotų greta kapitališkųjų partijų. Darbininkų išrinktieji atstovai, įstatymų keliu privers darbdavius įvesti reikalingas atmainas. Šiose dienose, kaip matome, nepaprastas judėjimas darbininkų tarpe. Jie juda, organizuojasi, tveria teisingas ir pažangias platformas. Iš to viso matytis šviesi darbininkų pergalė.

Kuomet pasaulyje socialė kova verda, stiprėja, tad gi, kokis yra sąryšis ir tarp Lietuvos nepriklausomybės iškovojimo. Autorius gi trumpai ir nuosekliai išdėsto priežastis, dėl ko Anglija, Prancija, Lenkija, Rusija, Amerika, Italija dar nepripažįsta Lietuvos nepriklausomybės. Pirmasis, kurs pripažino mūsų nepriklausomybę, tai buvo Šv. Tėvas.

Uosis, knygutės autorius, yra įsitikinęs, kad Lietuvos nepriklausomybė bus pripažinta ir visą viltį deda darbininkuose, nes jie "patys už savo ekonominį pasiliosavimą kovodami, nepavydi laisvės ir prislėgtoms tautoms". Tad, autorius skatina lietuvius, Amerikos piliečius, kad priklausydami prie Darbo Partijos, padėtų "Amerikos Darbo Partijai išrinkti darbininkišką kongresą ir senatą — o Lietuvos Nepriklausomybę netruks pripažinti Suv. Valstijų valdžia."

"Naujos Gdynės Prieaušryje" knygutė išdėsto svarbiuosius naujai kylančius klausimus. Jie tai yra dienos klausimai, kurių rezultatai mainosi įvairiais laikais. Tai-gi, knygutė, kad ir nauji lietuvių raštijoje, bet kai-kurios momento klausimų pasekmės jau yra persikeitę, dėl to tai gal ir nesutiktume su kai-kuriais autoriaus pasakymais.

Tiesa, baisi kova verda darbdavių ir darbininkų tarpe, bet pasaulio autokratai ir-gi maino savo pažiūras. Štai paskutinios žinios praneša, kad Italija jau de jure pripažino nepriklausomybę Lietuvai ir išsiuntė Lietuvon savo atstovą. De facto Lietuva pripažinta Anglijos, Prancijos ir kitų šalių. Tikimasi, kad neužilgo ir viso pasaulio valstybės de jure pripažins Lietuvos nepriklausomybę.

Knygutės kalba yra graži, kaip ir visuose Uosio raštuose. Tik gaila, kad įsibrovė keletas spau-

dos klaidų, pavyzdžiui, pusl. 18, eilutėje 7, vietoje "palaidotos bedievybės," turėtų būti: palaidos bedievybės; pusl. 27, eilutės 3, 4 ir 5 sumaišytos; kitose vietose žodžiai klaidingai suraidžiuoti. Gi savo keliu knygutė yra svarbi. Ir džiaugtumės, kad Uosis pagamintų daugiau panašių knygučių, kurios taip reiškiškai galėtų darbininkams nurodyti jų siekinius, prie kurių vyksta, kad laimėti rytojų, o mums lietuviams, kad galėtume jaustis laisvi, nepriklausomi mūsų tėvų žemėje.

A. Tamoliūnas.

BYLA KUNIGO SU SALIUNINKU ARBA IŠLOŠTAS DOLIERIS: trijų veiksmų paveikslėlis iš vienos lietuvių kolonijų Šiaurinėje Amerikoje. Parašė ir savo lėšomis išleido K. J. H. Pysl. 58 in 12-mo. Chicago, Ill.

Pirmame veiksmė autorius išlieja vaidinančiųjų asmenų lūpomis visą neapykantą ir keršto tulžį ant kunigų. Pačiame veikalėlyje mažai tesiranda kunigų pusės apgynėjų. Tik antrame veiksmė, geriau pasakius, teisme, susiranda ir advokatas ir liūdytojai — Kunigo Abrako apgynėjai. Už tad gi trečiame veiksmė vėl toji pati pagieža atsikartoja ant kunigo Abrako, kuris visame veikalėlyje nori nekaltu persistatyti ir nurodyti, kaip kai-kurie neva parapijonys nekaltai įtaria kunigą Abraką už teisybės pasakymą į akis ir vėliau patraukia teisman. Pirmiau tai gan dažnai atsitikdavo. Nūn gi tas pats retai pasitaiko, o ir turi turėti tam tikrus pagrindus. Bet gi kunigo Abrako byla su saliuninku visai neišteisina priežasties rašymo tokios knygutės, kurioje išsitarimai ir visos mintys tiesiog pažemina ne tik patį autorių, bet ir skaitytoją, o kai-kuriose vietose tikrai įžeidžia katalikų dvasiškią. Ne bent tik a la "Keleivis" ir jam tolygūs "cicilikų" laikraščių pakalikai galėtų rašyti ir spausdinti panašius raštalaikus.

Oi, tas vargšas Lukas Baltrukas! Ir į ką gi autorius jį pavertė? Pažvelgkime į knygutės užbaigą. Mat, Lukas Baltrukas pralaimėjęs bylą dar labiau griežs ir keršys kunigui Abrakui. Krivulis gi klausia: "Tai kaip bus su bažnyčia?" Naujukas: "Socijalistai bažnyčios nepripažįsta, o dėl to gyvena". Ogi Baltrukas jų "credo" išpažįsta, galutinai užbaigdamas: "Nuo šios dienos aš esmi jų tarpe". Ot ir tikslas! Visur nelemtas tas kerštas ir asmeninė pagieža. Ištikrųjų gi nėra taip bloga su tuo Luku Baltruoku, nes jį pažįstame: yra geras tautietis, karštai remia ir darbuojasi dėl nepriklausomos Lietuvos ir nėra priešingas Bažnyčiai. Juk socijalistai, kaip tik priešingai daro. Autorius gi be tikslo viešai pasmerkė nepatinkamą jam asmenį. Kam tad to reikėjo?!

Vaidinimo žvilgsniu visai netikęs. Scenose laikas nesuderintas; viskas netvarkoje. Žmogus gi nežinodamas vietos atsitikimų istorijos, ne bent ką supras. Gal interesuotų vietinius: galėtų iki socialiai pasijuokti iš autoriaus nesamonių ir gatviškų išsireiškimų. Ir kas gi iš to viso? Vien tik tuščias taip brangaus laiko gaišinimas!

Autorius K. J. H. daug geriau ir naudingiau būtų padaręs ir net pasitarnavęs lietuvių visuomenei, jeigu tos bevertės knygutės spausdinimo lėšo-

mis būtų išleidęs bent mažą, bet vertą ir naudingą rankraštį, kurių apšėiai yra, bet nesiranda, kas spausdintų. Vai, gaila, apgailėtina.

Samata.

Nekrologai.

A. A. ANELĖ ŠLEKIŪTĖ.

A. a. Anelė Šlekiūtė gimė 1894 metais, Vilkupių sodžiuje, Panevėžio apskrīcio. Anelė išgyveno Amerikoje devynius metus. Laike pastarūjų šešių metų ją pažinau asmeniai. Tame laike dirbo siuivyklose ir priklausė prie "Birutės" Dr-jos Chicagoje.

Pradėjus Lietuvos Vyčiams organizuoties Chicagoje ir kitose kolonijose, tai ir Anelė stoji po Lietuvos Vyčių vėliava ir darbavosi su Vyčiais. Mąstanti tėvynainė pamatė, kad būtų naudingesnė Tėvynei, jeigu turėtų daugiau mokslo. Tad ir nusprendė mokytis. Į mokyklą Valparaiso, Ind. atvažiavo 1917 metais, kur buvo apie du metus.

A. A. A. ŠLEKIŪTĖ.

Būdama mokykloje įsirašė prie S. L. R. K. M. A. antros kuopos Valparaiso, Ind. Lankydama mokyklą, nesvyravo, kaip kad pasitaiko kitiems mokiniams. Visuomet ir visur pasirodydavo tvirta katalikė remianti katalikų moksleivių gerus sumanymus. Lankydavo lietuvių kalbos pamokas. Nors

būdama mokykloje dirbdavo, kiek leisdavo aplinkybės, kad sumažinus išlaidas, bet po dviejų metų Anelėi reikėjo apleisti mokyklą ir ieškoti darbo.

Dirbdama Chicagoje vis tęsė savo lavinimąsi lankydama vakarais mokyklą.

Buvo linksmo būdo, mėgo dalintis mintimis su moksleiviais; kalbėjo apie Tėvynės reikalus ir rengėsi grįžti į Lietuvą ir ten pildyti slaugės pareigas prie Raudonojo Kryžiaus. Sakėsi gausianti paliūdidimą (diplomą) iš mokyklos, kurioje mokinosi slaugavimo. Beje, apie pusę metų praktikavo ligonbutyje. Rašančiam šiuos žodžius prisimena jos mintys išreikštos viename šeimyniška vakarėlyje bei paskutiniame pasikalbėjime: "Jūs — sakė ji — mokykitės ir išmokę grįžkite į Lietuvą, o aš dabar važiuosiu, nes Lietuvoje reikia tarnaičių prie Raudonojo Kryžiaus... Reikia prižiūrėti sužeistieji broliai kariaunantieji už Lietuvos laisvę... Ir štai nepraslinko poros mėnesių nuo to pasikalbėjimo ir Anelė išsirengė į... amžinąją tėvynę... Mirė vasario 7 dieną, 1920. Kaip minėjau, buvo katalikė, tai laidotuvių iškilmės buvo su katalikų apeigomis šv. Jurgio bažnyčioje Chicago, Ill. Velionę palaidojo Lietuvių R. K. Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje.

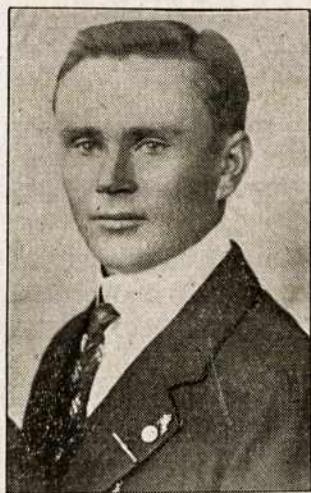
Anelė paliko nuliūdusį brolių Povilą Amerikoje, o tėvus, seserį ir brolių Lietuvoje. Gaila, kad jauną mirtis atėmė, gaila, kad savo gerų sumanymų negalėjo įvykdyti! Tėvynei — Lietuvai, į laisvę žengiančiai, buvo labai naudinga.

V. Rūkštalis.

— o —

A. A. ANTANAS ZAROMSKIS.

Mirė kovo 14-tą dieną 1920 m. eidamas 32-rus metus amžiaus. Paliko žmoną ir 5 mėnesių mergaitę. Iš Lietuvos paėjo Kau-no rėdybos, Baisogalos parapijos Valatkonių sodžiaus. Amerikoje išbuvo apie 11-ką metų. Pirm trijų metų gyveno Chicagoje, priklausė prie L. Vyčių 36-tos kp. (Nekalto Pradėjimo Panelės Šv. parapijoje. (Atvažiavęs į Hartford, Conn. taip pat priklausė

A. A. A. ZAROMSKIS.

prie Vyčių 6-tos kuopos, S.L.R. Kat. Am. 89-tos kp. ir buvo uolus katalikų darbuotojas.

6-ta kuopa dalyvavo laidotuvėse ir gilios atminties velionio karstą papuošė gėlių vainiku.

Tebūna jam lengva svetima žemelė!

Korespondentas.

Kas turi ausis teklauso skaitančių, kas turi akis pats teskaito mūsų karžygiškos kariuomenės leidžiamą laikraštį

“KARIŠKIŲ ŽODIS”

“Kariškių Žodis” aprašo visus Lietuvos kariuomenės žygius kovos, smarkius mūšius, kad brangiai Tėvynei laisvę iškovoti, kad apginti mūsų brolių turta, gyvybę nuo lenkų plėšikų nuo vokiečių ir rusų grobonių plėšriųjų.

“Kariškių Žodis” ryškiai atspindi karštą Lietuvos kariuomenės Tėvynės meilę ir jos pasiryžimą ginti Lietuvą iki paskutinio kraujo lašo ir iškovoti tokią Lietuvos valstybę, kurion galėtų sugrįžti ir sugrįžę laimę rasti visi po pasaulį išsiblaškę vargstantieji tikri Lietuvos sūnūs.

“Kariškių Žodis” skelbia nukautųjų (užmuštųjų), sužeistųjų, nelaisvėn patekusiųjų ar be žinios prapuolusiųjų bei kovose

atsizymėjusiųjų ir apdovanotų kariškių vardus.

Taigi kiekvienas Amerikos lietuvis, kuris Lietuvos Tėvynės išsiilgęs, kuris nori žinoti, kaip Lietuvos kariuomenė savo krauju mūsų žmonėms laimingą kelia kloja, teskaito ir teplatina

“KARIŠKIŲ ŽODI”

“Kariškių Žodis” eina vieną kartą į savaitę. Kaina metams 2 doliarium, kuriuos galite pasiųsti registruotame laiške. Adresu:

“Kariškių Žodžio” Redakcija,

Kaunas, Lithuania.

Pranešimai.

L. Vyčių Naujos Anglijos Apskričio 9-tas susirinkimas bus gegužės 2-ą dieną, pirmą valandą po pietų Worcester, Mass. Kuopos teiksias įgalioti atstovus. Šis bus metinis Apskričio susirinkimas, tad privalo būti gausingas atstovais ir rimtais nutarimais. Kuopų atstovai turi atsivežti kuopų metinius raportus (kiek narių, apie veikimą).

L. Vyčių 26-ta kuopa tą dieną rengia didelį vakarą. Atstovai ras progos ir dvasios reikalus gaivinti.

A. K. Ambrozaitis,

L. V. N. A. Apskr. pirm.

Priminimas: Apskričio suvažiavimas artinasi. Geistina, kad pirm jo visos kuopos užsimokėtų duokles— po 5 centus nuo nario. Yra daug Apskričio reikalų, kurių rūpinimas reikalauja lėšų.

O. U. Bugailiūtė, Apskr. Izd.

VYČIŲ CHORAMS.

Vyčių chorų ženkleliai tobulintos formos jau padaryti. Chorams pirm vasaros verta įsigyti. Kreipkitės šiuo adresu: 16 Pleasant St., Lawrence, Mass.

M. A. Norkūnas.

Valparaiso Universitetas ir Kitos Mokyklos.

ŪSŪ jaunimas, atvažiavęs į šią šalį, nepasitenkino vien dirbtuvių darbais ir jų uždarbiais.

Lietuvoje buvo sunkesnės sąlygos link mokslo, negu šioje šalyje. Užtad, atvažiavęs jaunimas, susitaupęs pinigų, ėjo į mokyklas. Mokyklų šioje šalyje yra labai daug. Tik ne visos yra prieinamos. Prienamesnėse mokyklose yra daugiau lietuvių moksleivių. Susimetus didesniai būreliui lietuvių moksleivių, gaunama teisės nors porą kartų savaitėje mokintis lietuvių kalbos. Lietuviuvi pažinti savo kalbą yra labai svarbu. Tik tuomet žmogus gali būti atsakantis liaudės vadovas, kada jis gerai pažįsta kalbą, tautos papročius, kurie liaudėje yra. Nūnai turime daug įvairių "diplomatų," išėjusių mokslus, bet kur jie? kas juos pažįsta? Jų liaudis nepažįsta, kaip jie nepažįsta liaudės... Kuris ir norėtų tarnauti liaudžiai, bet negali, nes mažai ją pažįsta.

Seniau išmolti lietuvių kalbos buvo sunku. Nūnai jau tų kliūčių nebėra. Laidikai, persekiojusieji mūsų kalbą, jau praėjo. Kur sunkiai bausdavo už lietuvių kalbą, nūnai jau viskas lietuviškai. Lietuvos valstybės vėliava jau laisvai plevėsuoja. Ji kviečia išsisklaidusį jaunimą grįšti tėvynėn... Iš visų šalių grįžs jaunimas į Lietuvą; grįžs ir moksleivija bei baigusieji mokslus. Mūs tėvynė laukia, nes jai reikalingi prityrusieji bei ši-tą išmokusieji žmonės.

Kaip nebūtų, ar moksleivis ar profesionalas grįžęs į Lietuvą, o nepažindamas lietuvių kalbos, bus it nebily. Kiekvienai šaliai naudingi tie žmonės, kurie pažįsta tos šalies kalbą... Užtad ir mums, moksleiviams, reiktų dėmė kreipti į prigimtą kalbą. Neapleiskime mokyklos, neimkime diplomų neišmokę savo kalbos.

Nūnai mūsų moksleivijos skaičius daugina. Važiuoja į visas mokyklas. Čia

mano nuomone, būtų labai svarbu, kad lietuviai moksleiviai važiuotų į tas mokyklas, kuriose mokinama mūsų kalba. Išties, nūnai jau girdime, kad kai-kuriose mokyklose išguldoma lietuvių kalba.

Suvenytose Valstijose lietuvių kalba yra išguldoma sekančiose mokyklose: *Valparaiso Universitete, Valparaiso, Ind., St. Bede College, Peru, Ill., Šv. Beneventuro seminarijoje, S. S. Cyr. Meth. seminarijoje, Orchard Lake, Mich., Šv. Juozapo seminarijoje, Grand Rapids, Mich., Šv. Lauryno kolegijoje, Montreal, Canada.* Gal yra ir kitose mokyklose išguldoma lietuvių kalba, bet apie jas neteko žinoti. Minėtose lietuvių kalbos pamokos išguldoma du kar savaitėje, kitose vien tik kartą. Orchard Lake, Mich. kalbos vedėjas bei mokiniai nukenčia nemalonumų nuo lenkų. Tai tik Šv. Bedo kolegijoje mokinama sistematingai ir duoda kreditus už lietuvių kalbą. Užtad ten ir skaičius lietuvių moksleivių yra gausus. Tik minėtoji kolegija nėra valstijos pripažinta. Iš ten norint įstoti į kitą mokyklą reikalauja kvotimų... Be kvotimų negalima įstoti.

Kitados, kaip pasakoja senieji valparaisiečiai, tas pats buvo ir su Valparaiso įstaiga, bet šiandien jau to nebėra. Valparaiso Universitetas bei Universiteto High School ir Kolegija pripažinta valstijos. Tai gi baigus High School, kaip vyras, be kvotimų gali įstoti į universitetą. O svarbiausia lietuviams, kad išguldoma mūsų kalba. Valparaiso Universitete pirmiausiai pradėjo mokinti mūsų kalbą, negu kitose mokyklose. Ir nūnai, galima pasididžiuoti, mūsų kalba giliai įleidusi šaknis į šią įstaigą. Ji čia pripažinta lygi kitoms Europos kalboms. Bus du metu, kaip fakultetas rūpinasi lietuvių kalbos mokytoju. (Pirma patys moksleiviai rūpindavosi, o mokykla už mokimą atlygindavo).

Rašančiam šiuos žodžius yra labai linksma, nes šio bertainio, tai yra, pavasarinio, programe, kuris buvo atspausdintas kolegijos laikraštyje "The Torch", pastebėjome ir lietuvių kalbą paskelbtą. Tarpe anglų gramatikų pažymėta: Lithuanian Grammar, Lithuanian Retic. Tai pirmą kartą paskelbė į programą bei į kolegijos laikraštį lietuvių kalbą. Valparaiso Universitetas visuomet buvo ir yra prielankus lietuviams. Nežinau, ar ponai H. B. Brown ir O. P. Kinsey numanė, kaip dėkingi jiems buvo lietuviai už mokymą mūsų kalbos, ar numano dabartinis prezidentas ponas H. K. Brown lietuvių dėkingumą?...

Lietuvių kalbos čia yra dvi valandi į dieną. Kadangi mūsų kalba čia yra mokinama, tai reiktų į šią įstaigą lietuviams moksleiviams važiuoti. Ar negeriau čia būtų mokintis du metu lietuvių kalbos, negu kitose mokyklose tų, kurių išėję iš mokyklų nevartojame. Prigimtą kalbą visuomet vartosime. Lietuvių moksleivių skaičiui pasidauginus, be abejonės, lietuvių kalba pasilikytų Valparaiso Universitete amžinai. Toliaus ne vien tik lietuviai mokintūsi, bet ir svetimtaučiai. Štai pereitą bertainį lietuvių klesas lančė latvis. Kaip svarbu išmolti taisyklingą gimtą kalbą draugaujant su tais žmonėmis, kurie esti mums prielankūs, tai kiekvienam aišku.

Valparaiso Universitetas yra rėmęs ir kitus mūsų tautos reikalus.

Rašant apie mokyklą, bus neprošali paminėti apie sąlygas. Už mokslą reikia mokėti \$20.00 ir už atletus \$3.00; už valgį \$48.00; už kambarį nuo \$15.00 ir augščiau. Čia pažymėta mokestis mokasi už tris mėnesius. Yra puiki "Cafeteria", kurioje gan pigus valgymas. Už atletus, kaip minėjau, mokame \$3.00, bet už tai turime didelę naudą. Galima lavintis įvairiose žaismėse ir kiekvieną savaitę moksleiviams už dyką įeiti į žaislus, kur pašaliečiai moka įžangos dolerį.

Valparaiso universitete įvyksta daug pagerinimų; yiskas tobulinama. Nevien lavinama protas, bet ir kūnas. Tik tokios mokyklos gali tinkamai šviesti ir auklėti.

Norinti daugiau žinių apie šią mokyklą, kreipkitės į universiteto administraciją.

Mažas Vincas.

Įdomus Vakaras.

Balandžio 24-tą dieną — yra istorinė diena. Tai didžiausio lietuvių tautos laimėjimo diena.

Tą dieną Vyčių organizacija aprinko savo dieną.

Kad tinkamai paminėjus kaip tautos ir savo organizacijos dieną, Lietuvos Vyčių Chicagos Apskritis rengia įdomų vakarą. Jis ir bus balandžio 25-tą (šeštadienyje) šv. Jurgio par. svetainėje. Bus įdomus programos. Pradžią 7½ val. vakaro. Vyčiai ir ne Vyčiai kviečiami gausingai dalyvauti.

Apskričio Valdyba.

PR. ZDANKUS,

L. Vyčių 14-tos kuopos (Cicero, Ill.) narys, Katalikų Federacijos Chicagos Apskričio (Katalikų Vienybės) raštininkas, uolus katalikų spaudos bendradarbis ir darbuotojas.

— IŠ Centro Raštinės. —

Naujos Kuopos.

Po Naujų Metų jau susiorganizavo trys naujos kuopos. Plymouth, Pa., kuriai numeris paskirtas 101; kuopos pirmininkas p. W. B. Newells. Šią kuopą sudaro čia augęs jaunimas. Antra kuopa suorganizuota Detroit'e, Mich., kuriai numeris paskirtas 102; kuopos pirmininkas P. Taukus. Taip-gi Detroit'e gyvuoja veikli gausinga 79-ta kuopa. Trečia kuopa suorganizuota Providence, R. I. Kuopos numeris 103-čias. Providence yra daug lietuvių, tik buvo didelė dalis sulenkėjusių. Mes neabejojame, kad jaunimas, pasitraukęs nuo lenkų, stos po Lietuvos Vyčių Vėliava ir darbuosis Lietuvos labui. Tikime, 103-čia kuopa Providence, R. I. bus viena gausingiausių kuopų. Kuopos pirmininkas A. Vaitkus. Laimingos kloties visoms naujoms kuopoms!

Taipgi ir senosios kuopos pastaraisiais laikais pradėjo augti. Ypač tos, kurios buvo užsnūdę, dabar kyla, veikia. Sekančiame "Vyčio" num. paskelbsime naujus narius prisirašiusius laike pastarųjų trijų mėnesių. Meldžiame kuopų, kurios dar neprisiuntė narių aplikacijų, prisiųsti ir visuomet reikia siųsti Centro Raštininkui.

Skolingų kuopų meldžiame atsilyginti, nes jau trys mėnesiai praėjo, tai, sulyg organizacijos įstatų, pasilikusios kuopos yra spenduojamos. Siunčiant mokestis turi būti pažymėti visi kuopos nariai. Tuomet mes žinosime, kuriems reikia sulaikyti organas ir tuomet nereikėtų rašinėti užklausimų laiškų, ką turime daryti su tais nariais, kurių nėra pažymėta pavardžių mokesčių lape.

Apvaikščiokime organizacijos šventę — balandžio 24-tą dieną!!!

Toje dienoje platinkime "Vytį".

**LIETUVOS VYČIŲ CENT. RAŠTININKO
FINANSŲ ATSKAITA UŽ KOVO
MĖNESĮ.**

Balansas iš vasario mėnesio \$3,227.76
25 kp. Cleveland, Ohio. \$89.25

79 kp. Detroit, Mich.	31.30
80 kp. St. Louis, Mo.	26.05
48 kp. Springfield, Ill.	22.00
48 kp. (už ženklelius)	10.00
51 kp. Sheboygan, Wis.	20.00
P. V. Jakaitis (pren. į L.)	3.00
J. Zakas ir Varakulis (už atskir. num.)	.70
P. Kubilius (už atsk. No.)	1.00
3 kp. Philadelphia, Pa.	48.50
91 kp. Bloomfield, N. J.	7.50
5 kp. Chicago, Ill.	3.72
10 kp. Athol, Mass.	29.10
55 kp. Indiana Harbor, Ind.	13.00
S. Gadeikis (už klišę)	5.00
35 kp. West Pullman, Ill.	18.98
88 kp. Donora, Pa.	16.00
16 kp. Chicago, Ill.	55.00
17 kp. So. Boston, Mass.	36.00
M. Miežlauskūtė (pren.)	5.00
O. Vitartienė (už pren.)	2.50
M. Žaldokas (pren. į Liet.)	3.00
O. Unguraitė (pren. į L.)	3.00
J. Andrešiūnas (pr. į Liet.)	3.00
J. Kudirka (pr. į Liet.)	3.00
A. Jusėnas (pr. į Liet.)	3.00
A. M. Račkus (ats. num.)	3.50
20 kp. Nashua, N. H.	4.10
16 kp. Chicago, Ill. (kliš.)	8.00
96 kp. Dayton, Ohio.	46.50
32 kp. Kingston, Pa.	19.00
K. Tvar kūnas (pr. į Liet.)	3.00
96 kp. Dayton, Ohio.90
11 kp. Homestead, Pa.	38.00
8 kp. Roseland, Ill.	35.00
29 kp. Newark, N. J.	52.55
61 kp. Paterson, N. J.	3.00
35 kp. West Pullman, Ill.	2.00
42 kp. Grand Rapids, Mich.	6.00
85 kp. Westville, Ill.	5.00
J. Zalagenis (už pren.)	2.00
25 kp. Cleveland, Ohio.	76.45
25 kp. Cleveland, Ohio.	54.00
26 kp. Worcester, Mass.	31.50
100 kp. Amsterdam, N. Y.	8.00

51 kp. Sheboygan, Wis.	3.10
A. Duda (už ats. num.)	1.00
P. Molis (pren. į Liet.)	6.00
V. Rusilas (pr. į Liet.)	4.25
J.A.Vencius (pr. Engl.)	7.50
68 kp. Wanamie, Pa.	18.70
93 kp. Rochester, N.Y.	28.00
18 kp. Cambridge, Mass.	26.00
Kovo mėnesyje įėjo į orga- no fondą viso	\$ 951.65
Nuo 7-jo Seimo įplaukų į or- gano fondą susidaro	\$4,179.41

I Spaustuvės Fondą.

Balansas iš vasario mėnesio	\$3,425.80
14 kp. Cicero, Ill.	\$ 7.00
Pridėjus balansą iš vasario mėnesio, aukų spaustuvės fonde yra	\$3,432.80

I Kardo Fondą.

Balansas iš vasario mėnesio	\$ 669.07
16 kp. Chicago, Ill.	\$ 20.00
Viso priskaičius balansą Kardo Fonde yra	\$689.07

Prierašas: Meldžiame kuopų dėmėtis į finansų atskaitą ir jeigu pastebėtute klaidą, arba visai nepažymėtų mokėjimų, tai praneškite. Kartais pasitaiko, kad laiškas kur dingsta arba kitos priežastys. Atskaitoje pažymėta visos įeigos.

Šį kovo mėnesį narių mokesčių, už prenumeratas ir už kitas smulkmenas, kaip atskaitoje pažymėta, įėjo \$951.65. Tai stambiausios įeigos už visus kitus mėnesius.

LIETUVOS VYČIŲ KUOPŲ ADRESAI.

- 1 kp. M. Juškienė, 129 Melrose St.,
Montello, Mass.
- 2 kp. M. Barnotaitė, 78 Park st.,
Lewiston, Me.
- 3 kp. P. Pūkas, 2735 Venango St.,
Philadelphia, Pa.
- 4 kp. A. Bereckaitė, 1601 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
- 5 kp. A.V.Gerdžiūnas, 1739 Raynold Ave.,
Chicago, Ill.
- 6 kp. J. Čebatorius, 66 John St.,
Hardford, Conn.

- 8 kp. O. Susniūtė, 10737 Michigan Ave.,
Chicago, Ill.
- 9 kp. E. Lukoševičiūtė, 1437 Fayett St.,
N. Pittsburgh, Pa.
- 10 kp. J. Galiūnas, The Lithuanian Store,
Athol, Mass.
- 11 kp. A. Aučiūtė, 504 Fourth Ave.,
Homestead, Pa.
- 12 kp. O. Lišauskiūtė, 117 Varick St.,
New York, N. Y.
- 13 kp. M. I. Panavas, 1902 W. 47th St.,
Chicago, Ill.
- 14 kp. J. Zaleginas, 1447 So. 50th Ave.,
Cicero, Ill.
- 15 kp. P. Dvilinskiūtė, 422 E. South St.,
Wilkes-Barre, Pa.
- 16 kp. N. Kulis, 901 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.
- 17 kp. Jonas Červokas, 242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
- 18 kp. K. Bukaveckičiūtė, 29 Clark St.,
Cambridge, Mass.
- 19 kp. P. Stulas, 650 Columbus Ave.,
Baltimore, Md.
- 20 kp. K. J. Nadzeika, 7-South St.,
Nashua, N. H.
- 22 kp. J. Urbelis, Box 623,
Melrose Park, Ill.
- 23 kp. A. Smailiūtė, 2737 E. Pacific St.,
Philadelphia, Pa.
- 24 kp. S. Radzevičiūtė, 2325 So. Oakley Av.
Chicago, Ill.
- 25 kp. V. Jonaitis, 1074 E. 77th St.,
Cleveland, Ohio.
- 26 kp. J. Romanas, 28 Vale St.,
Worcester, Mass.
- 27 kp. K. Kašėta, 214 Washington St.,
Narwood, Mass.
- 28 kp. P. Evanauskas, 112 W. 4th St.,
Spring Vale, Ill.
- 29 kp. A.K.Masandukas, 197 New York Av.
Newark, N. J.
- 32 kp. V. Staniukynas, 15 Hill Side Ave.,
Edwardsville, Ill.
- 34 kp. *Honover, Pa.*
- 35 kp. K. Šimkus, 12241 Emerald Ave.,
West Pullman, Ill.

VIKTORIJA PAKŪNIŪTĒ ir TEODORAS PALUIKIS,
nariai L. Vyčiū 93-čios kp. Rochester, N. Y. apsivedē sausio 20 d. 1920
m. Jaunavedē yra kuopos raštininkē, jaunavedys yra
kp. ex-pirmininkas — abu aktyviu nariu..

36 kp. I.K.Sakalauskas, 4031 S.Rockwell St
Chicago, Ill.

37 kp. A. Džikas, 460 Park Ave.,
Bridgeport, Conn.

38 kp. S. Gadeikis, 39 N. Edward St.,
Kenosha, Wis.

39 kp. Felix Mondzarskis,
Minersville, Pa.

40 kp. M. Gailius, R. R. No. 3,
Edgemont Sta., E. St. Louis, Ill.

41 kp. M. Siupiniūtė, 137 N. Third St.,
Brooklyn, N. Y.

43 kp. F. Butkus, 1409 Broadway Ave.,
Grand Rapids, Mich.

44 kp. J. Lukoševičius, 168 Union Ave.,
Brooklyn, N. Y.

46 kp. St. Krainiūtė, Box 544,
Vandergrift, Pa.

47 kp. O.M.Burbiūtė, 1416 S.Prescott Ave.,
Waukegan, Ill.

- 48 kp. St. Petrokas, 1721 E. Adams St.,
Springfield, Ill.
- 49 kp. J. Aleksiūnas, 43 Duffield Ave.,
Brooklyn, N. Y.
- 51 kp. O. Čižauskiūtė, 1318 New York Ave.
Sheboygan, Wis.
- 52 kp. D. Aniulionis, 240 Clark Place,
Elizabeth, N. J.
- 55 kp. A. Matulevičius, 3601 Cedar St.,
Indiana Harbor, Ind.
- 56 kp. M. Sapauskaitė, 1132 Franklin Av.
Braddock, Pa.
- 58 kp. P. Gudaitis, 307 Pine St.,
Tomaqua, Pa.
- 60 kp. Ig. Dambrauskas, 326 W. 6th St.,
Kewanee, Ill.
- 61 kp. P. Venskaitė, 74 Lafayette,
Paterson, N. J.
- 62 kp. A. V. Sadauskas, 1126 Valley St.,
McKees Rocks, Pa.
- 65 kp. M. Mickiūtė, 133 Harris St.,
New Philadelphia, Pa.
- 66 kp. A. Laurusevičius, P. O. Box 43,
Gilberton, Pa.
- 68 kp. L. Padeginiūtė, *Glen Lyon, Pa.*
- 69 kp. A. Romanas, 28 Westminster St.,
Pittsfield, Mass.
- 78 kp. F. Juknevičiūtė, 20 Chelmsford St.,
Lawrence, Mass.
- 79 kp. O. Malakauskiūtė, 206 Cardoni Ave.,
Detroit, Mich.
- 80 kp. L. Živaitienė, 1641 Texas Ave.,
St. Louis, Mo.
- 82 kp. Ben. Stankus, 10 W. 16th Ave.,
Gary, Ind.
- 83 kp. P. Steponaitis, 429 Island Ave.,
Rockford, Ill.
- 84 kp. P. Eitutis, 1531 Sheeld St.,
Chicago Eighths, Ill.
- 85 kp. Ona Jurgutaitė, 212 Cook St.,
Westville, Ill.
- 86 kp. Z. Damanskas, 724 W. Washington Av
Du Bois, Pa.
- 88 kp. O. Bublūtė, P. O. Box 515,
Donora, Pa.
- 89 kp. M. Puida, 2113 Sarah St.,
S. S. Pittsburgh, Pa.
- 90 kp. V. Šereika, 144 Tappan St.,
Kearny, N. J.
- 91 kp. K. Jarusevičius, Passaic Ave.,
Bloomfield, N. J.
- 92 kp. T. Stančius, 1624 E. Falls St.,
Nagiara Falls, N. Y.
- 93 kp. R. Serelis, 29 Berlin St.,
Rochester, N. Y.
- 95 kp. J. Rasimas, 2400 Grand St.,
Sioux City, Iowa.
- 96 kp. M. Bartuliukė, 177 Lukasvitz, St.,
Dayton, Ohio
- 97 kp. M. Razonis, 707 Fern St.,
Akron, Ohio.
- 100 kp. S. E. Vasiliauskaitė, 44 Pulling St.,
Amsterdam, N. Y.
- 101 kp. W. B. Newells, 336 Main St.,
Plymouth, Pa.
- 102 kp. Mag. Aukštakalniūtė, 17 D. St.,
Detroit, Mich.
- 103 kp. A. Vaitkus, R. 161 Dauglas Ave.,
Providence, R. I.

Prierašas: Kai-kurių kuopų nepaskelbiame adresų, nes neturime. Čia paskelbta tų asmenų, su kuriais dažniau susirašinėjame, neatsižūrint, kokias jie pareigas Valdyboje eina.

*Vincas Rūkštalis,
Liet. Vyčių Centro Rašt.*

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL.

Koncertas.

Verbų dieną, kovo 29-tą, vidurmiestyje Kimball Hall svetainėje Lietuvos Vyčių Chicagos Apskričio choras įrengė gavėnios giesmių koncertą.

Koncertas buvo iš dviejų dalių. Pirmoje dalyje dainavo Justinas Kudirka "Memorare" (J. Baltiens'o); Ona Pocienė "O, Divine Redeemer" (Gounod'o); Karolis Sarpalius "Skubėk prie Kryžiaus" (Sasnausko); Dailės choras "Jerusalem Surge" (P. Yon), "O Doktor Optime" (Mitterer).

Antroje dalyje buvo Kantata "Septyni Išganytojaus žodžiai nuo Kryžiaus" (Th. DuBois). Kantatą sulietuvino kun. F. B. Serafinas. Ši kantata vaizdina didžiausią pasaulio tragediją — Kristaus mirtį ant kryžiaus už žmonijos atpirkimą.

Seniau, jei būdavo koncerte ar vaidinime pastebėdavome ryškesnį talentą, mąstydavome, arba į laikraštį rašydami įspūdžius, sakydavome: Va, su tuo ar su ta būtų drąsu pasirodyti svetimtaučių šviesiai, išauklėtai publikai. Arba jei patikdavo veikalas, tai sakydavome, kad būtų gera su juo pasirodyti svetimtaučiams.

Šiandien jau rengiame vaidinimus, koncertus pačiuose žinomiausiuose teatruose, kur vaidinimus ir koncertus rengia įžymiausi pasaulio artistai. Rengdami norime ir stengiamės užinteresuoti ne tik lietuvius bet ir svetimtaučius. Sekėjas, kaip eina dailė pas įvairias tautas, jau pripažins, kad lietuviai ne užpakalyje žengia, bet su pačiomis pažangiausiomis tautomis.

Kantatoje "Septyni Išg. žodžiai nuo Kryžiaus" soprano rolę pildė Ona Pocienė, tenoro — Justinas Kudirka, baritono — Karolis Sarpalius. Šiais dainininkais lietuviai gali gėrėtis patys ir rodyties svetimtaučiams. Tai ne mokiniai-mėgintojai, bet meno žmonės, menui atsidadę, meno reiškėjai. Gabioji dainininkė Ona Pocienė dideliuose veikaluose yra labai ryški; pažangus tenoras Justinas Kudirka kiekvieną kartą vis maloniau nustebina klausytoją; Karolį Sarpalį galima skaityti gambiausiu lietuvių baritonu. Tai išvaizdos ir balso dainininkas.

Choro rolė šitoje Kantatoje didelė ir svarbi. Visame ilgame veikale eina gili, įspūdinga melodija, vietomis išsiliejanti į gausias ir galingas srioves. Ir choras savo uždavinį puikčiausia atliko. Vedėjo A. Pociaus gabumai, dainininkų pasišventimas išaugino Chicagojį tokį chorą, kuris sunkiau-

sius klasinius veikalus išmoksta ir nuosekliai išpildo. Nepaprastai gilaus įspūdžio padarė Trečiojo Žodžio aktas: "Žmona, štai čia Tavo sūnus." Tą dalį pildė sopranas, baritonas, tenoras ir choras. Toliau malda "Garbinam Tave Kristau" ir kiti aktai. Juose jausta tiek gilių, įspūdingų momentų, kad mintyse nejučiomis vaizdavosi ta didžioji tragedija ant Kalvarijos Kalno, tas Didysis Kryžius ir šalip jo du mažuoju, o aplink minia erzančių, šaukiančių, paskui maldaujančių žmonių. Talentingas kompozitorius mokėjo dailės tonais—muzika ir giesmė—išreikšti didžiausios tragedijos vaizdą, o choras, solistai, vargonininkas ir pianistė pajėgė tuos tonus išskelti taip, kad jie tą vaizdą pilnai atvaizduotų. Reikia pripažinti vargonininkui Guy Webster didelę specialybę vargonus vesti, o panelei Margaritai Kelpšaitėi (Kelpsh) piano.

Be abejo, didžiausias kreditas už tokių koncertų priruošimą priklauso vedėjui A. Pociui. Jo uždavinys surinkti spėkas ir jas priruošti prie rolių.

Gaila, kad gavėnei užsibaigus, tąjį koncertą atkartoti neparanku. Kitaip—sakytume tą koncertą atkartoti jei ne kelis, tai bent kartą. Vis-tik yra vilties, sulaukęs sekamos gavėnios, jis bus vėl įruoštas.

Vienas dalykas akyvas, kad apie šį koncertą simpatyškai atsiliepė liberalų spauda — net socialistų laikraščiai. Tai rodo, kad aklas fanatizmas pas mus mažėja. Ligšiol tegul kita sriovė gražiausią ir prakilniausią darbą veikia, tai kita nuduoda jo nemato, arba jei apie jį kalba, tai tik žeminančiai. Gijame iš fanatizmo, o draug ir iš daugelio kitų klaidų.

Publikos buvo gražios, tečiau nepilna svetainė. Rengėjai skundžiasi, kad žymiai tuo žvilgsniu pakenkė kitas vakaras, taip-pat katalikų surengtas.

Lašas.

CLEVELAND, OHIO.

Kalbėjo Al. M. Račkus.

Kovo 21 d. L. L. P. bonų stotis agitacijos dėlei įrengė prakalbas. Kalbėjo žinomas kalbėtojas medicinos studentas Al. M. Račkus, kuris savo kalba taip visus patenkino ir sukėlė gerą ūpą link Lietuvos. Tą vakarą bonų parduota arti už 8000 dol.

Gerb. Al. M. Račkus kalbėjo net trimis atvėjais. Be to buvo pora žydu kalbėtojų ir vienas vietos teisių šakos mokinys.

L. Vyčių 25 kp. penkių metų sukaktuvės. Penkis metus L. Vyčių 25-ta kuopa energingai dirbdama, kėlė tarpe tautiečių katalikų dvasią, daug pasidarbavo meno srityje. Dabar kuopa minės 5 metų gyvavimo ir veikimo sukaktuves. Tuo tikslu balandžio 18-tą dieną Acme salėje (2416 E. 9-th St.) rengia iškilmingą vakarą. Programo pradžia 4 val. po pietų. Bus vaidinimas "Į laisvę žengiant," dainuos Vyčių choras, vietos solistė poni S. Greičienė ir plačiai visuomenei žinoma dainininkė poni O. Pocienė iš Chicagos. Tai bus įdomiausias Clevelande vakaras.

Vietiniai Vyčiai, energingai dėdamiesi prie kiekvieno tautai naudingo darbo, neužmiršta savo ir savo organizacijos reikalų. Tik susiorganizavę, supratę vienybę, daugiau pajiegsime ir daugiau padarysime.

Matas.

— 0 —
BROOKLYN, N. Y.

Iš L. Vyčių 44-tos kp. veikimo.

Minėtos kuopos veikimas dabartiniu laiku yra silpnas. Mat, keletas šios kuopos įžymesnių narių jau išvažiavo į Lietuvą, kiti jau pasiruošę kelionėn. Neužilgo iškeltis: J. Petokas, Jonas Lūkas ir A. Kivita. Vis įžymūs minėtos kuopos veikėjai. Birželyje rengiasi išvažiuoti V. Bendoraitis ir A. Drabišius. Abu veikliu nariu.

Kuopa, netekdama pačių veikliųjų narių, vis tik nežada susnūsti. Likusieji žada toliau varyti naudingą darbą. Gegužės mėnesyje kuopa rengia puikų vaidinimą, birželio mėnesyje — didelį balių. Apie nusisekimą bus vėliau rašyta.

Koresp. A. Kivita.

— 0 —
PLYMOUTH, PA.

Jauna mūsų 101-ji kuopa pradeda krutėti ir veikti. Narių jau turime virš dvidešimts, kurie ne tik išlaiko kuopos numerį, bet jau turi savo klubą, ruošiasi prie vaidinimų, mokosi baseolininkų ir futbolininkų žaidimų ir tt.

Dabar mokomės veikalą "Kas bailys". Atvaidinę, žinosimė pasekmes ir savo pajėgas, nes Plymouth'e yra lietuvių, bet jie ilgai miegojo, o kartą atidarė akis — tai prie viso imsis. Del to tai iš karto buvo sunku ir gausingą kuopą suorganizuoti. Labai garsiai ir ilgai prisiėjo triūbinti, kol įnigę lietuviai išgirdo ir pakilo. Bet kartą pradėję, mėginsime triūbinti tol ir taip, kol visi lietuviai iš miego sukils. O kad ir ims ilgą laiką, tai to mes

nepaisome. Jau patyrėme, kad čia yra daug medžiagos, tik reikia ją gerai apžiūrėti.

Mūsų klubas yra pačiame miesto viduryje, prie E. Main gatvės No. 33. Čia yra penki parankūs kambariai, tik jie nesuvesti liuosu susisiekimu. Laikui einant viskas turės būti kogeriausia.

Ir mes stiebiame į saulę, o sugauti jos gausių spindulių imsime augti ir plėstis.

V. B. Neuwells, pirmininkas.

— 0 —
ROCHESTER, N. Y.

Sekmadienyje, kovo 7 d., minėjome Tautos Šventę. L. Vyčių 93-čios kuopos Teatralis Skyrius vaidino tris veikalus: "Paskutinį jau kartą", "Perskyrų teisėjas" ir "Geriau vėliau, negu niekad". Publikai ytin patiko paskutinysis; išreikšta norų dar kartą matyti. Vakaro pelnas Lietuvos Raud. Kryžiui.

Reikia pažymėti, kad Teatralis Skyrius nors nesenai susiorganizavo, bet jau gerai gyvuoja ir visi nariai nuoširdžiai darbuojasi, ypatingai gi pirmininkas J. Gudas. Dabar Skyrius mokosi du nauju veikalų, kuriuodu neužilgo vaidins. Geriausių pasekmių Teatraliam Skyriui.

— 0 —
CHICAGO, ILL.
TEATRAS.

Sekmadienyje, balandžio 11-tą d. Central Music salėje, artistei Ūnei Babickaitei vadaujant, vaidinta Kazio Puidos keturių aktų istorinė drama — "Mirga".

"Mirga" vaidina įdomų istorijos įvykį — dvyrišką pasišventimą lietuvaitei Mirgos aukojusios savo gyvybę del paliuosavimo Did. Lietuvos Kunigaikščio Vytauto iš kalėjimo, kur jo priešai buvo išsprendę mirtį, panašią jo tėvo Keistučio. Išliuosuodama Vytautą, ji gelbėjo Lietuvos laisvę. Įvykis įdomus, įspūdingas. Gabus autorius, kaip Kazys Puida, galėjo tojo įvykio metmenais išausti gražų, įdomų veikalą. Tečiau prie ryškiųjų, įvykį vaizduojančių metmenų, skystai dėta puošiančių, įvairinančių dažu. Visame veikale siaura akcija bėga ir siaura sriovelė. Retai pasirodo ligi 4-rių veikiančių asmenų, daugiausia veikia po vieną, po du. Vaizduojant tokį istorijos įvykį dramos rėmuose, buvo medžiagos įkūrti didelį, galingos psichologijos veikalą, panašų "Keistučiui", "Mindaugiui" ir kitiems istorijos veikalams.

Vytauto rolę vaidino A. Zymontas. Nors aktorius gabumų pas jį jaučiama, tečiau ne tokiai rolei jis tiko. Nei balsu, nei judėsiu neįvaizdino Vytauto, apie kurį istorija kalba, kaip apie nepaprastos drąšos kareivį ir vyrą.

Vytauto žmonos rolėje A. Kukutienė išreiškė gilų nudavimą rūpeščio ir skausmo delei Vytauto likimo.

Mirgos rolę vaizdino Ūnė Babickaitė. Žiūrėdamas, matai plačiai techniškai išauklėtą aktorę, žinančią, kaip veikti mimika, gestais, balsu. Vaizduojant pasiaukojimą balsu vėrė giliausius jausmus, išraiška darė gilus, įspūdingus momentus. Bet pirmame akte, išreiškiant pasirizimą už Vytautą ir Lietuvos laisvę aukoti gyvybę, nesudarė taip tvirto, galingo tojo pasirizimo, kaip jis turėjo išstrykšti einant prie tokio didelio darbo. It prie paprasto, kasdieninio, žygio einant, pasakyta lengvai, paviršutiniai. Užtad nei gailesnio įspūdzio nesusidarė. Žiūrėjus vieną kartą Ūnės Babickaitės vaidinimo, nedrašu spręsti apie jos talentą vaizdinti tragingas roles. Daug tuo žvilgsniu ji aiškesnė romantišė, sentimentalinėse vietose.

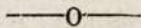
S. Valančiauskas Gimbuto rolėje vienas ryškių vaizdintojų.

J. Jankūnas — Bilgėno rolėje ne visur išteko išduoti tiek kietumo karakteryje, kiek jo reikėjo toje rolėje. Visgi aktorius-mėgėjas gan ryškių gabumų.

Žmogžudžių rolėse buvo J. Lengvinas ir A. Rudinskas. Nežinau, kuris jų turi taip tvirtą balsą, kuris tokiose budelių rolėse labai tinka. Tik vienas žodis, vienas sakinytis dažnai įneša daug įvairumo ir įspūdzio. Jiedu abu gerai vaizdino. Visai kitaip išėjo kareiviai — J. Bagdonas ir P. Mikuckis. Juokas ėmė, kaip jiedu nesuprato, kaip turėjo vaizdinti, kad išeitų šiek-tiek naturalis vaizdas. Stovi sargyboje. Vienas tinginys ir miegalis. Apsėstas tinginio, vikst ant žemės ir akymirksnyje užmiega. Knarkia-kriokia, it malūnas. Nejaugi taip staiga taip dedasi realybėje? Vaizduotojas, kol to neturi omėje, nesugeba vaizdinti.

Vis-tik, neskubant, daugiau dedant triūso ir prisiruošimo, jau mūsų vaizdinimai būtų verti dėmės ir lankymo, kad tenkinti dailės skonį. Žmonių, turinčių gabumo ir išsilavinimo, pas mus jau yra, tik nėra pas mus progos, duodančios dailininkams iš meno gyventi ir menui visa širdžia atsiduoti. Kol taip nėra, neturime teisės už trūkumus ir netobulumus priekaištų daryti.

Lašas.

SO. BOSTON, MASS.

L. Vyčių 17-ji kuopa kovo 28-tą d. laikytame mėnesiniame susirinkime tarp kit-ko išskėlė klausimą apie kuopos vardo "Darbininke" bereikalingą ir neteisingą minėjimą.

"Darbininko" No. 33 (663) buvo Ak-rio aprašymas ir tą aprašymą paskaitė kuopos nariai pasipiktino. Mes tiek galime pranešti tame reikale, kad tie asmenys, už kuriuos kuopa barama ir mokinama, yra tokiais-pat nariais L. D. S. ir kitų idėjinių organizacijų bei draugijų. Ir jeigu jie nusikalto,

tai kam reikėjo visą tulžį išlieti tik ant Vyčių ir įkišti kuopos vardą visai nereikalingai.

Ak-rius rašo: "Mes netikim, Vyčiai to nedarys", o toliau stato klausimą, ką pasakys Vyčiai tokiems nariams. Kuopa yra griežtai priešinga Ak-rio aprašymui, del to, kad yra įkišta Vyčių kuopa, o verta suprasti, kad kuopa nieko bendro neturi su asmeniais dalykais.

Pirm. Z. Gurkliūtė,

Vice-pirm. F. A. Zaleckas,

Rašt. S. Gečiūtė.

Redakcijos prierasas: "Vytis" yra organizacijos organas, tad ir nenorint prisieina iš nesusipratimų kilusius dalykus dėti ir į tuos nesusipratimus dėmėsį atkreipti skaitančių. Vienas nesmagus dalykas metasi į akis, kad kai-kur tarp pačių katalikų atsiranda nesusipratimų, vedančių prie ginčų ir ardančių vienybę bei bendrą darbą. Laikas iš tų silpnųjų išėiti.

LIETUVOS VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO IR KUOPŲ DARBUOTĖ.

Kas ir kada rengiama 1920 m.:

Birželio 20 d. 36-tos ir 13-tos kuopų piknikas.

Spalių 3 d. 16-tos kuopos vakaras.

Spalių 10 d. Apskričio choro vakaras.

Spalių 17 d. 8-tos kuopos vakaras.

Spalių 24 d. 4-tos kuopos vakaras.

Lapkričio 14-tą 36-tos kuopos vakaras.

Lapkričio 21-mą 8-tos ir 4-tos kp. vakarai.

Gruodžio 5 d. Apskričio choro vakaras.

Gruodžio 12-tą Apskričio vakaras.

Kas ir kada rengiama 1921 metais:

Sausio 16-tą Apskričio vakaras.

Sausio 23-čią Apskričio choro vakaras.

Vasario 6-tą 8-tos kuopos vakaras.

P. S. Visos kuopos, priklausančios į Apskritį, kad išvengus nemalonumų, kurie pasitaiko rengiant vakarus, pasistengkite iš anksto pasirinkti dienas ir užsiregistruoti pas Apskričio pirmininką.

J. Vilimas,

Apskričio pirm.

:-: Žaislų Skyrius. :-:

NEDUODA KEDĖS.

Visi sėdasi ant kedžių ratu, paliekant vieną kedę tuščią. Vienas stoja viduryje. Stovinčio viduryje pareiga atsisėsti ant tuščios kedės. Sėdintieji keliasi nuo kedės ant kedės ir neužleidžia norinčiam sėsti. Kada jis po daug vargo atsisėda, tada po jo kairėje esantis stoja vidurin ir vėl prasi-deda judėjimas į dešinę.

IŠSIPIRKIMAI.

Žaidime dalyvauja lygiai merginų ir vaikinių. Merginos sėdasi eilėje paliekant tarpuose vieną tuščią vietą. Vaikinai stoja arba sėda toliau. Kiekviena mergina išsirenka vieną vaikinių. Tada žaislų vedėjas kviečia iš eilės atspėti jį pasidabojusią merginą, sėdant prie jos iš kairės. Jei vaikinai atspėja, mergina pradeda ploti rankomis, ką ir kitos pritaria. Vaikinai pasilieka prie savo merginos iki galui žaislo. Jei neatspėja, tada mergina švilpia, šnypsčia ir pajuokia. Vaikinai turi grįžti prie vyrų ir laukti, kol iš eilės gaus kitą kartą susirasti savąją.

ALFABETO LAIVAS.

Išrenkamas kapitonas. Visi sėda tiesioj eilėje. Kapitonas, prisitardamas prie pirmojo, klausia:— Raidės vardas? antrojo žaidėjo klausia:— Laivo vardas? trečio:— Kapitono vardas? ketvirto:— Vežamų dalykų vardas? penkto:— Iš kur plaukia? šešto:— Į kur plaukia? septinto:— Raidės vardas?.

Užklaustas turi atsakyti pirm, negu kapitonas suskaičys dešimts. Neatsakęs duoda fantą. Atsakymas turi būti su raide, koki yra pasakyta. Raidės seka iš eilės.

Pavyzdžiui:

Kapitonas: Raidės vardas?

Pirmas žaidėjas: A.

Kap.: Laivo vardas?

Antras žaid.: America.

Kap.: Kapitono vardas?

Tretis žaid.: Adomas.

Kap.: Vežamų dalykų vardas?

Ketvirtas žaidėjas: Agurkai.

Kap.: Iš kur plaukia?

Penktas žaid.: Alvito.

Kap.: Į kur plaukia?

Šeštas žaid.: Anykščiuosna.

Kap.: Raidės vardas?

Septintas žaid.: B.

Kap.: Laivo vardas?

Aštuntas žaid.: Brazilija.

Ir taip toliau.

STRAMPAS.

Lošėjai pasidalina į dvi lygi grupi. Po vieną iš kiekvienos grupės išeina lauk ir nutaria ypatingą dalyką. Pavyzdžiui: var-tojant *namų rakandrus*, nutaria kedę. Tada eina į vidų ir stoja nuošalioj vietoj. Viena ir kita pusė spėja. Stovintieji atsako vien-tik *ne* arba *taip*. Katra pusė greičiaus išpėja, toji savinasi *abu* buvusius už durų.

Tada eina vėl po vieną ir tt., kol kuri pusė susisavina visus lošėjus, arba pavargę nutaria užbaigti.

“PABAUDOS SUOLAS”.

Vienas žaidėjų eina už durų. Jam išėjus kiekvienas jį apkalba gerai ar blogai, ką žaislų vedėjas užrašo pasižymint ir kas ką sakė. Kada visi pastabas padaro, pakviečiamas į vidų ir sodinamas ant “Pabaudos Suolo”. Žaislų vedėjas aiškina priežastis, kodėl jis turi sėdėti ten. Pav., sako: Kaž-kuris sako turi metavoti, nes tavo nosis perilga; kitas vėl sako už tai, kad merginas myli ir tt. Baudžiamasis turi atspėti, kas taip apie jį sakė. Atspėjus užima ano vietą, o tą sakičius eina už durų. Išskaičius visas pastabas ir neatspėjus, skaitoma antru kar-tu.

MĒGDŽIOJIMAS.

Šiame žaidime uždrausta juoktis. Žaidėjai sėdi greta ratelyje. Ką žaislo vedėjas daro, tą ir kiti turi daryti. Jis kartais išpeša katram plauką, arba įžnybia į nosį, kiti turi taip-pat daryti, bet nesijuokti ir nekalbėti; kitaip duoda fantą.

STOVLAI.

Žaidėjai pasirenka sau pozicijas ir stovi ramiai, kaip stovylai. Vienas žaidėjų esti teisėjas. Jo priderystė yra "stovylas" prajuokinti. "Stovylas", prasijuokęs, moka fantą. Kurs ilgiausiai išveria nesijuokęs, liekta teisėju.

PRISEGTI ASILUI UODEGĄ.

Popero arba kitokia medžega pritaisoma ant sienos, asilas be uodegos. Keletas atskirų uodegų pagaminama. Kiekvienam žaidžiančiųjų užrišus akis duodama progos prisegti uodegą tinkamoje vietoje. Užrišus akis apsakamą keletą kartų aplink, kad neatsimintų, kur asilas. Daug juoko, kada uodegą prisega vietoje ausies ar kur kitur. Kurs prisega tinkamoje vietoje, gauna pagyrimą arba dovaną.

P. S. Vietoje asilo, galima vartoti bile gyvulį. Vietoje poperos figūros lošiant mokyklos kambaryje galima ant sienos piešti kreida.

Surinko *P. Molis.*

Kiek privirė košės "Sandaros" redaktorai rašydami apie asmenis, šmeiždami jų vardą, tai tos košės nesuvalgys nė visa Sandariečių partija. Užsivels pilvai ir gerklės. Generolas Žukauskas bus tokiu spirgiu, kuris nesiduos nei nuryti nei išspiauti.

*

Lietuva yra laimingiausias kraštas Europoje, nes ji turi užtektinai juodos duonos. Šitai sako asmenys iš Europos atvažiuavę. Lietuviai ligšiol buvo smalsūs prie svetimų kraštų pyragų. Sulaukėme gadyne, kad Lietuvos juoda duonelė išauktų smalsumą kitų kraštų.

*

Jeigu nori pasirodyti daug išmanęs apie koki dalyką, tai išniekink kitus, apie tą patį dalyką kalbėdams. Taip daro p. Grigaitis rašydamas apie so-

cializmą. Bet, Pijušai, kaip man teko girdėti, tai Tamsta kasmet socializmą kitaip skelbi ir savo sekėjų orientuotę nustatai.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION ECT. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912. of "Vytis" published semi monthly at Chicago, Ill. for April 1, 1920 State of Illinois, County of Cook. Before me, a notary public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Matthew Zujus who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Vytis" and the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to with:

1. That the names and addresses of the publishers, editors, managing editors, and business managers are:

Publisher Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania, Incorporated, Editor Matthew Zujus, 3337 So. Morgan St., Chicago, Ill. Managing Editor none, Business Manager Matthew Zujus, 3337 So. Morgan St., Chicago, Ill.

2. That the owners are: Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania, Incorporated, Dr. J. J. Bielskis, pres., 703—15th St., N. W., Washington, D. C., V. Rukštalis, sec'ry, 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind., P. Baltutis, treas., 3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders mortgagees, and other security holders owing or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circulations under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than of a bona fide owners; and or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

MATTHEW ZUJUS,

Sworn to and subscribed before me this 29 day of March, 1920.

PAUL P. BALTUTIS.

(My commission expires January 17, 1922).

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios vadovas: Kun. Ig. Albavičius,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Pirmininkas: Dr. J.J. Bielskis,
703 Fefteenth St., N. W. Washington,
D. C.

Vice-Pirmininkas: A. Bučnis,
407 So. Paca St., Baltimore, Md.

Raštininkas: V. Rukštalis,
151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis,
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

Kun. P. Čėsna,
324 Wharton St., Philad., Pa.

El. Jovaišaitė,
3259 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Literatiškoji Komisija:

Kun. A. Tamoliunas,
Pittsburgh, Pa.

Muzikas A. Aleksis,
Detroit, Mich.

Kun. M. J. Urbonas,
Du Bois, Pa.

Stud. Pr. Juras,
Webster Groves, Mo.

Moksl. A. Augustinas,
Chicago, Ill.

Redaktorius ir Administratorius:

M. Zujus,
3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

— O —

**L VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO VALDYBOS
IR KUOPŲ ADRESAI.**

Apskričio Valdybos Adresai:

Jonas Vilimas, — pirmininkas,
3934 So. Rockwell St., Chicago, Ill.

Z. Mastauskaitė, — raštininkė,
2920 W. 40th Pl., Chicago, Ill.

S. Šimulis, — iždininkas,
726 W. 18th St., Chicago, Ill.

— O —

KUOPŲ ADRESAI (Susinešimui).

4-tos kuopos: A. Alaburdaitė,
1906 So. Union Ave. Chicago, Ill.

5-tos kuopos: Pranas Paliulis,
1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

8-tos kuopos: O. Susniūtė,
10737 Michigan Ave., Chicago, Ill.

13-tos kuopos: Z. Bajorinaitė,
4621 So. Paulina St., Chicago, Ill.

14-tos kuopos: A. Krencius,
1420 So. 48th St., Cicero, Ill.

16-tos kuopos: N. Kulis,
3258 So. Union Ave., Chicago, Ill.

24-tos kuopos: V. Alenčiukaitė,
2335 W. 23rd St., Chicago, Ill.

35-tos kuopos: J. Sorokas,
12201 Emerald Ave., West Pullman, Ill.

36-tos kuopos: O. Aušraitė,
4400 Mozart St., Chicago, Ill.

— O —

**L. VYČIŲ N. ANGLIJOS APSKRIČIO VAL-
DYBOS ADRESAI.**

Pirmin.: Al. Ambrozaitis,
92 Fern St., Athol, Mass.

Vice-pirmin.: Marijona Romanienė,
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Raštininkė: Ona Sidaravičiūtė,
237 Prospect St., Lawrence, Mass.

Iždin.: Ona Bugailaitė,
24 Howard St., Nashua, N. H.

Iždo globėjai: Petras Milius, Jonas Kašėta.

— O —

**L. VYČIŲ CONN. APSKRIČIO VALDYBOS
ADRESAI.**

Pirm. B. P. Gauronskis,
21 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Raštin. J. Kairis,
506 So. Wilson St., Waterbury, Conn.

Iždin. J. Pavilionis,
34 Park St., Hartford, Conn.

— O —

**L. VYČIŲ NEW YORK'O IR NEW JERSEY'S
APSKRIČIO ADRESAI:**

PIRMININKAS:

J. Žerolis, 376 Grand St., Brooklyn, N. Y.

VICE-PIRMININKAS:

J. Spranaitis, 713 Montgomery St., Paterson, N.J.

RAŠTININKĖ:

A. Alyčiūtė, 149 Ainslie St., Brooklyn, N. Y.

IŽDININKAS:

J.K.Masandukas, 197 New York Ave., Newark, N.J.

ORGANIZATORIUS:

K. Krumėnas, 88 Warwick St., Newark, N. J.

Turinys "Vyčio" No. 7 {80}

I. Balandžio 24-ta. V. Rūkštalis	1 pusl.
II. Malda prieš kariagą. Laurynaitis Jonas.	5 "
III. Grišiu ten. Žilvitis.	6 "
IV. Laimė ir nepasisekimas. A. Matutis.	7 "
V. Du draugu. Alfas.	8 "
VI. Auginkime Kardo Fondą. Redakcija.	9 "
VII. Delei gen. Žukausko Kardo. V. Stulpinas	9 "
VIII. Liet. Laisvės Paskola ir Vyčiai. V. M. Stulpinas.	10 "
IX. Kalvis (eilės). Žilvitis.	10 "
X. Meilė išaukštintoji. J. V. Bičiūnas (Iš "Veja").	11 "
XI. Viltis (eilės). Žilvitis.	13 "
XII. Justinas Kudirka. Brolis.	13 "
XIII. Laiškas į Redakciją. J. A. Vencius.	14 "
XIV. Administracijos pranešimas. "Vyčio" Adm.	14 "
XV. Bibliografija ir Kritika: 1. "Veja", A. Tamoliūnas; 2. Žemės klausimas Lietuvoje, Pr. M. J.; 3. Naujos gdynės prieaušryje, A. Tamoliūnas; 4. Byla kunigo su salūninku arba išloštas dolieris, Samata.	15 "
XVI. Nekrologai: 1. a. a. Anelė Šlekiūtė, V. Rūkštalis; 2. a. a. Antanas Za- romskis, Korespondentas.	18 "
XVII. "Kariškių Žodis". "Kar. Žod." Red.	19 "
XVIII. Pranešimai.	19 "
XIX. Valparaiso universitetas ir kitos mokyklos. V. Rūkštalis.	20 "
XX. Įdomus vakaras. L. Vyčių Chicagos Apskr. Valdyba.	21 "
XXI. Iš Centro Raštinės (Apie naujas kuopas; finansinė atskaita už kovo mėnesį; kuopų adresai). V. Rūkštalis.	22 "
XXII. Kas jaunimo veikiama (Korespondencijos): 1. Chicago, Ill.; 2. Cleveland, Ohio; 3. Brooklyn, N. Y.; 4. Plymouth, Pa.; 5. Rochester, N. Y.; 6. Chicago, Ill.; 7. So. Boston, Mass.	26 "
XXIII. L. Vyčių Ch. Apskričio ir Kuopų darbuotė. J. Vilimas, Apskr. pirm.	28 "
XXIV. Žaislų Skyrius. Surinko P. Molis.	29 "
XXV. Statement.	30 "
XXVI. Valdybų adresai.	31 "
Paveikslai:	
1. Dr. J. Basanavičiaus; 2. Justino Kudirkos; 3. a.a. Anelės Šlekiūtės;	
4. a.a. A. Zaromskio; 5. Pr. Zdankaus; 6. V. Pikūniūtės ir T. Paluikio.	

"VYTIS"
3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

